

## Turku Energia – konserni

Toimitusjohtaja Risto Vaittinen

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toimii energiatoimialalla sisältäen sähkön ja lämmön tuotannon, siirron ja myynnin kotitalouksille ja yrityksille. Turku Energia tuo energiaa asiakkaidensa elämiseen, asumiseen ja yrittämiseen.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Talouden kehitys ohjaa selvästi energian käytön kehitystä. Vaikka taloudellinen kasvu on huomattavasti hidastunut, näkymä on kuitenkin se, että sähkön ja lämmönkysyntä jatkaa hitaassa kasvussa Turku Energian päämarkkina-alueilla.

Öljyn ja kaasun hintakehitys on vaihdellut, jossa osana selittäjänä nähdään liuskekaasun aikaansaamat odotukset varsinkin maakaasun hinnalle.

Sähkön tukkuhinta on historiallisen alhaisella tasolla ja ennustetaan, että hinta pysyy alhaisena myös tällä tarkastelujaksolla. Se alentaa oman sähköntuotannon kannattavuutta.

Arvioidaan, että jatkossakin energian käyttöä, siirtoa ja tuotantoa tullaan sääntelemään ja ohjaamaan keinoina mm. verotus, investointiavustukset, regulointi ja lainsäädäntö liittyen mm. ympäristökysymyksiin.

Ympäristöteknologia on kehittymässä monipuolisesti, mikä mahdollistaa ns. hajautetun tuotannon nykyistä kilpailukykyisemmin.

Suoraan asiakkaiden energiankäyttöön vaikuttaa jatkossa huomattavasti tuntitason energiankulutuksen seuranta, joka mahdollistaa asiakkaille entistä monipuolisempien energiaratkaisujen toteuttamisen ja myös tuotannon sähköverkostoon.

Lähiaikojen investointeja tukee selkeästi alhainen korkotaso ja raaka-aineiden hintojen lasku. Toisaalta useilla investointipaikoilla kysynnän vähentyminen lykkää investointeja tulevaisuuteen.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

##### Kannattava kasvu ja sen haltuunotto

1. Energiatuotteiden ja -palveluiden asiakaslähtöisyyden lisääminen sekä asiakaskohtaisen kannattavuuden varmistaminen
  - Nykyisen valikoiman uudistaminen edelleen entistä helpomaksi ja haluttavammaksi – energiatehokkuuspalveluista lisäarvoa
  - Kilpailun kiristyessä ja energiaratkaisujen monipuolistuessa siirtyminen energiapalvelun tarjoajasta kannattavien asiakkuuksien aktiiviseksi kehittäjäksi. Uusi asiakaspalvelumalli otettiin käyttöön vuoden 2014 alusta alkaen.
  - Vaihtoehtoisten polttoainevaihtoehtojen selvittäminen (esim. pelletti, hake ja LNG), päämääränä raskaan ja kevyen öljyn käytön vähentäminen.
  - Asiakkaiden lämpöratkaisujen toteuttaminen tuotevalikoimaan
2. Uusiutuvan ja vähähiilisen energiantuotannon ja -hankinnan lisääminen
  - Vuoteen 2020 mennessä sähköntuotantokapasiteetin merkittävä lisäystavoite: investoinnit vesi- ja ydinvoimaan ja yhdistettyyn sähkön- ja lämmöntuotantoon
  - Investoinnit päästövapaaseen lämmön huippu- ja varakapasiteettiin ja höyryn tuotantoon kasvavat
3. Henkilöstön ja osaamisen kehittäminen vastaamaan kannattavan kasvun tarpeita ja resurssienhallinnan parantaminen
  - Osaamisen kehittäminen valituilla painopistealueilla
  - Korkeasta sairauspoissaoloprosentista johtuen työhyvinvoinnin strateginen johtaminen on keskeisessä asemassa
4. Energijärjestelmien toimitusvarmuuden ja älykkyyden lisääminen
  - Sähkö- ja lämpöverkkoihin tehtävillä investoinneilla ja kunnossapidolla taataan hyvä toimitusvarmuus asiakkaille.
  - Valmistautuminen älykkääseen energiankäyttöön sekä pien- tuotannon kasvuun.
5. Liiketoiminnan ja organisaatorakenteiden kehittäminen
  - Ydin- ja tukiprosessien jatkuva kehittäminen vastaamaan energiamarkkinoiden, asiakkaiden ja omistajien vaatimuksia.
  - Liiketoimintarakenteen kehittäminen toimintaympäristön muuttuessa.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turku Energia -konserni

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVIK TAVOITTEET

Tavoite: Uusiutuvien energialähteiden osuus tuotannossa, %						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Uusiutuvien energialähteiden osuus kaukolämmön tuotannossa, %	26	25	25	30	45	51
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
<p>Suunnitelmien mukaisesti raskaan polttoöljyn käyttöä tullaan korvaamaan uusiutuvilla polttoaineilla esim. Turun keskuspesula ja Luola-vuori. Vuoden 2015 lasku on seurausta jätteenpolttolaitoksen toiminnan ennakoidusta loppumisesta. Verrattuna aikaisempaan lämmönhankintaan on Raison, Kaarinan ja Naantalin verkostoaluiden liittäminen Turku Energian lämmönhankintaan pienentänyt suhteellisesti uusiutuvien energialähteiden osuutta, verrattaessa aikaisempaan jakeluun joka kohdistui Turun kaupungin alueella olevaan lämmönjakeluun. Naantalin uusi monipolttolaitos aloittaa tuotannon joulukuussa 2017. Turku Energia on myös alueen suurin prosessihöyryn toimittaja ja höyryn tuotantoa tullaan tulevaisuudessa muuttamaan biopolttolaitosten suuntaan.</p>						
Uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön hankinnassa, %	25	30	30	31	45	50
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
<p>Vuonna 2014 uusiutuvan energian määrä laski vuoden 2013 määrää pienemmäksi. Muutos johtui osittain omien voimalaitosten huolloista, mutta merkittävin muutos on kuitenkin viranomaisen päätös perustaa niin sanotun jäännösjakauman laskenta pelkästään Suomen alueella tapahtuvaan tuotantoon. Aikaisemmin laskenta-alueena käytettiin koko Pohjoismaiden tuotantoa, jolloin esimerkiksi Norjan vesivoimasta laskettiin automaattisesti osuus myös Turku Energian sähkönhankintaan. Vuonna 2015 uusiutuvan energian määrä tulee kasvamaan. Tuulivoimantuotannon tuotantomäärä kasvaa viime vuoteen verrattuna, minkä lisäksi hankittu osuus Kolsin Voima Oy:stä kasvattaa selkeästi vihreän tuotannon osuutta. Ennusteessa näkyy vuosille 2016-2018 mm. Hyötytuulen kautta saatava lisäys tuulivoimaan sekä Turun Seudun Energiantuotannon monipolttolaitoksen käyttöönotto.</p>						

Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille, 1000 €						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Maksettu osinko, milj. euroa	16,0	18,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Kannattavalla liiketoiminnalla						
Antolainojen korko, milj. euroa	1,9	2,0	3,1	4,1	4,7	5,0

Tavoite: Palvelukyky ja toimintavarmuus						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Sähkön siirron toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s)	0:09:50	<0:30:00	<0:30:00	<0:30:00	<0:30:00	<0:30:00
Lämmön toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s)	1:04:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turku Energia -konserni

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Asiakastyytyväisyys (360-malli)	60	58	62	61	61	61	61
Lämmön ja sähkön toimitusvarmuus	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Asiakkuuksien hoidon kustannus-tehokkuus (€/MWh)	0,72	1,14	1,17	1,10	1,06	1,03	1,03
Sähkön ja lämmön myynti	3.525	3 193	3.240	3.550	3.650	3.750	3.750
Henkilöstö keskimäärin	301	297	281	274	267	260	255
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	269.009	254.422	260.000	265.000	270.000	280.000	280.000
Liikevoitto (1.000 €)	26.828	23.076	21.500	22.200	21.300	23.800	24.000
Tilikauden tulos (1.000 €)	29.271	24.480	17.700	20.200	18.700	20.200	20.100
<b>Bruttoinvestoinnit (1.000 €)*</b>	13.400	36.184	40.000	34.712	27.235	18.433	17.540
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	22,0	17,1	12,1	13,8	12,8	13,9	13,8
Sijoitetun pääoman tuotto, %	23,6	16,4	12,6	12,2	10,9	11,3	11,1
Osinkotuotto kaupungille, (1.000 €)	16.005	16.005	18.000	20.000	20.000	20.000	20.000
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	53,1	51,9	47,2	42,9	40,5	39,0	38,4
Nettovelkaantumisaste, %	13,4	23,5	46,3	65,2	78,7	83,8	85,9

\* vuodet 2013-14 nettoinvestoinnit, sis opo-sijoitukset tuotantoon  
Sijoitukset uusiutuvaan energiantuotantoon rahoitetaan pääosin velkarahoituksella, joka alentaa vakavaraisuuden tunnuslukuja.

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Energiatuotteiden kysynnän kasvu pysyy maltillisena ja tämän vuoksi liikevaihdon kasvu on suhteellisen pientä. Liikevoitto laskee vuoden 2014 tasosta, mutta pysyy vuoden 2015 ennustetulla tasolla liikevaihdon kasvusta huolimatta, koska kilpailun takia sähkön ja lämmön hintoja ei voida nostaa kustannusten nousua vastaavasti.

Tulos pienenee, koska korkomenot kasvavat. Korkomenojen kasvu johtuu investointien rahoittamisesta vieraalla pääomalla. Investointitaso on korkea johtuen osakepääomasijoituksista tuotanto-osakkuusyhtiöihin. Höyryn tuotannossa investoidaan myös muuttamalla yksi öljykäyttöinen laitos hakelaitokseksi.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Seudun Vesi Oy

### Turun Seudun Vesi Oy

Toimitusjohtaja Aki Artimo

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on huolehtia sen osakkaiden vesihuollosta. Tässä tarkoituksessa yhtiö voi omistaa, suunnitella ja rakentaa vedenhankinta-, vedenpuhdistus- ja vedenjakelulaitoksia sekä harjoittaa käyttöveden valmistusta, veden siirtoa, jakelua ja myyntiä sekä muuta alaan liittyvää toimintaa. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Turun Seudun Vesi Oy ylläpitää ja luo kilpailukykyä toiminta-alueellaan tuottamalla jatkuvasti korkealaatuista talousvettä mahdollisimman edullisesti. Talousvesi tuotetaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Korkealaatuinen talousvesi on hyvinvoinnin ja elämänlaadun perusedellytys.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjaveden tuotanto on toiminut osakaskuntien vedenkulutusta vastaavalla teholla vuoden 2015 ajan. Yhtiö aloitti lisäksi veden toimituksen Paraisten kaupungille tammikuun 2015 alussa.

Vedentuotannon varajärjestelmänä toimivan Halisten vesilaitoksen käyttökulut ovat olleet viime vuotta pienempiä yhtiön viime vuonna toteuttaman prosessimuutoksen ansiosta. Lopullinen yhtiön ympäristöluvuissa edellytetty varajärjestelmä toteutetaan Halisiin sijoittuvan uuden varalaitoksen muodossa. Tämän hetken arvioiden mukaan uuden varalaitoksen rakentaminen ajoittuu vuosille 2018 – 2020 (aikaisin mahdollinen ajankohta). Tämä näkyy oheisissa taulukoissa mm. bruttovestointien määrän ja kaupungin takausvastuun kasvuna kyseisissä vuosina.

Lisäksi vuosille 2017 ja 2018 on budjetoitu Saramäki-Parolanpuisto -siirtolinjan rakentamisen kustannukset. Kyseisen linjan avulla voidaan turvata ja varmistaa vedenjakelu Raision, Naantalin ja Turun pohjoisen painepiirin alueille siinäkin tilanteessa, että veden jakelu Halisten kautta ei toimi.

Kuluvan vuoden alussa toteutettiin Turun Seudun Vesi Oy:tä ja Turun vesiliikelaitosta koskeva henkilöstöjärjestely, jonka yhteydessä siirrettiin vesiliikelaitoksella työskentelevät tekopohjavesijärjestelmän ja sen varalaitoksen käytöstä vastaavat henkilöt yhtiön palvelukseen. Yhtiön henkilöstömäärä tulee säilymään nykyisellä tasolla ainakin vuoteen 2018 asti, jolloin henkilöstön määrä saattaa pudota eläköitymisprosessien myötä.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön toimittaman veden tuotantokustannuksiin perustuvaa kuutiohintaa laskettiin nykyiselle tasolle viime vuonna. Vuonna 2015 yhtiön tuottamaan veteen kohdistuva kustannusrakenne muuttui epäsuotuisammaksi mm. lisääntyneiden henkilöstökustannusten takia. Myös osakaskuntien vedenkulutus on ollut pienempää kuin vastaavana aikana viime vuonna. Siitä huolimatta veden kuutiohintaa on mahdollista pitää nykyisellä tasolla myös tulevina vuosina tuotannon toteuttamiseen kohdistuneiden optimointitoimenpiteiden ja sähkön alhaisen hinnan takia.

Tuotantokustannusten lisäksi yhtiö laskuttaa omistajakunnilta pääomakustannuksia rahoituskustannusten toteuttamiseen ja yhtiön poisto-ohjelman mukaisesti.

Varalaitoksen käyttökulut on laskutettu omistajakunnilta erikseen.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö toimittaa vettä osakkailleen suunnitellusti ja veden tuotannon määrä vastaa suunniteltua						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Veden tuotanto / tuotantotavoite, %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Jatkamalla toimintaa nykyisessä laajuudessaan ja varmistamalla vedentuotannon toimivuus ja laatu kaikissa olosuhteissa.

Tavoite: Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut virheet	0	0	0	0	0	0
Ennakoimattomat häiriöt veden jakelussa	0	0	0	0	0	0

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Seudun Vesi Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Veden tuotantokustannus ilman pääomakustannuksia (myyntihinta) (€/m <sup>3</sup> )	0,27	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Pääomakustannukset Turun kaupungille vuodessa (1.000 €)	8.479	8.501	8.596	8.556	8.043	8.091	8.483
Varalaitoskäytön kustannukset	-	-					
Kaupungin takausvastuu yhtiön lainapääomasta (milj. euroa)	116,2	112,8	110,3	107,6	104,9	112,8	120,6
Henkilöstömäärä 31.12.	9	8	23	23	23	22	22
<b>Taloudelliset tavoitteet</b>							
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	17.550	19.352	19.311	18.726	18.032	18.093	18.704
Liikevoitto (1.000 €)	5.176	5.093	5.028	4.887	5.082	5.098	5.375
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (1.000 €)	634	634	634	634	634	634	634
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)*	2 511	794	804	755	7.120	13.500	15.000
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	4,1	3,9	3,7	3,5	3,4	3,3	3,2
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,9	3,0	3,1	3,0	3,1	2,9	2,9
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	9,0	9,5	10,2	10,6	10,9	10,7	10,3
Nettovelkaantumisaste, %	992	934	873	830	789	829	866
*) vuodet 2013-14 nettoinvestoinnit							

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiön toiminnassa ja sen laajuudessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Tämän katsauksen perusteella voidaan todeta tilanteen jatkuvan samanlaisena myös tulevina vuosina. Tulevan varalaitoksen toteutusvaihtoehto on käsitelty ja hyväksytty yhtiökokouksessa. Saramäki-Parolanpuisto – putkilinjan investoinnin tarpeellisuus ja perusteet on käsitelty yhtiön hallituksen ja teknisen toimikunnan toimesta. Asiaa on käsitelty lisäksi Turun kaupungin omistajaohjauksesta vastaavan apulaiskaupunginjohtajan kanssa. Asia tulee etenemään omistajakunnilta edellytettävän päätöksenteon osalta ensi vuoden aikana. Henkilöstössä tapahtuvia muutoksia mm. eläkkeelle jäämistien osalta on projisoitu koko taloussuunnitelman kuvaamalle ajanjaksolle.

Vaikka yhtiön toiminta edelleen laajenee ja yhtiö tulee tekemään seuraavien vuosien aikana merkittäviä investointeja, ovat niiden vaikutukset kuitenkin hyvin ennakoitavissa. Tarpeen vaatiessa yhtiön toimintaa voidaan hyvän ennakkosuunnittelun avulla myös sopeuttaa ympäristössä tapahtuviin muutostilanteisiin. Kuluvan vuoden aikana on lisäksi panostettu erittäin paljon yhtiön keskeisimmän toiminnan, eli hyvälaatuisten talousveden tuotannon laatutekijöiden, toiminnan keskeyttämättömän jatkuvuuden ja järjestelmän toimintavarmuuden parantamiseen.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Seudun Puhdistamo Oy

### Turun Seudun Puhdistamo Oy

Toimitusjohtaja Mirva Levomäki

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on jätevesien siirto ja puhdistus sekä syntyneen lietteen hyödyntäminen.

Turun seudun puhdistamo Oy tuottaa omistajilleen sekä muille asiakkailleen hyvänlaatuista jätevedenpuhdistuspalvelua kustannustehokkaasti. Toiminta on tehokasta ja toimintavarmaa ja sitä kehitetään edelleen. Energian ja kemikaalien kulutusta optimoidaan puhdistusvaatimusten kanssa. Henkilöstön hyvinvointi, sitoutuneisuus ja ammattitaito takaavat Yhtiön menestyksellisen toiminnan.

Yhtiö operoi laitosta. Jätevedenpuhdistamon käytössä pyritään mahdollisimman hyvään, vähintään ympäristöluvan määräykset täyttävään puhdistustulokseen. Puhdistamon ja pumppaamoiden ohitukset pyritään minimoimaan. Yhtiö huomioi toimintaansa kehittäessään Helsingin ja Turun kaupunkien yhteisen Itämeri-toimenpideohjelman tavoitteet.

Yhtiön hallinnoimat kilpailutetut ostopalvelut tehostavat toimintaa.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Turun seudun puhdistamo Oy huomioi toimintaansa järjestäessään ja kehittäessään, että vesihuolto saatetaan toteuttaa lähivuosina seudullisena toimintona.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön tavoitteena on edelleen kehittää jätevedenpuhdistuspalvelua, optimoida energian ja kemikaalien kulutusta sekä

huolehtia henkilöstön terveydestä, työhyvinvoinnista ja ammattitaidon ylläpidosta. Puhdistusprosessia tehostetaan maksimoimalla puhdistuskapasiteetti laitoksen kaikilla osa-alueilla. Lisäksi laitoksen ikääntyminen huomioidaan kunnossapidossa, mm. laitoksen arvon säilymisestä huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla.

Yhteistyössä osakaskuntien kanssa kehitetään teollisuusjätevesisopimuksia.

Yhtiö pyrkii toiminnassaan vastaanottamaan yhdyskuntajätevesiä maksimikapasiteettinsa rajoissa mahdollisimman laajalta toiminta-alueelta. Alueen kuntien jätevesien johtaminen keskitettyyn käsittelyyn tukee seudullista puhdistusratkaisua.

Yhtiö pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan siihen, että Yhtiöllä on hyvät vaikutusmahdollisuudet toiminta-alueen viemäriverkostojen seurantaan, jotta viemäriverkoston käyttöä ja hoitoa sekä verkostoon pääsevien hulevesien hallintaa ja asumajätevesistä poikkeavien teollisuusjätevesien seuranta koskevia ympäristölupamääräyksiä pystytään noudattamaan. Koko viemärintäalueen kattavan yhtenäisen kaukovalvontajärjestelmän kehittäminen yhdessä kuntien kanssa edesauttaa viemäriverkostojen kokonaisvaltaista seuranta ja kehittämistä.

##### Kv (Kh, (Kj):

Yhtiö ei saa käynnistää vuosina 2015 – 2016 Turun vesiliikelaitoksen ja omistajakuntien käyttötaloutta rasittavia investointi- ja käyttötaloushankkeita ilman omistajan ennakonäkemyksestä normaalia tuotannon ylläpitoa koskevia välttämättömiä toimenpiteitä lukuun ottamatta.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite Keskitetty jätevedenpuhdistus toimii tehokkaasti. Puhdistustulokset ovat Itämeren suojelukomission suositusten mukaisia.						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014*	Ennuste 2015*	TA 2016*	TS 2017*	TS 2018*	TS 2019*
<b>Ympäristölupamääräykset (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 1.10.2014 nro 167/2014/2)</b>						
<b>pitoisuus käsitelty vesi</b>						
<b>BOD7ATU ≤10 mg/l</b>	3,6 mg/l	4,5 mg/l	8 mg/l	8 mg/l	8 mg/l	8 mg/l
<b>CODCr ≤60 mg/l</b>	37 mg/l	40 mg/l	50 mg/l	50 mg/l	50 mg/l	50 mg/l
<b>fosfori ≤0,3 mg/l</b>	0,17 mg/l	0,18 mg/l	0,2 mg/l	0,2 mg/l	0,2 mg/l	0,2 mg/l
<b>kiintoaine ≤15 mg/l</b>	2,8 mg/l	4,0 mg/l	8 mg/l	8 mg/l	8 mg/l	8 mg/l
<b>puhdistusteho käsitelty vesi</b>						
<b>BOD7ATU ≥95%</b>	99 %	99 %	96 %	96 %	96 %	96 %
<b>CODCr ≥90%</b>	94 %	94 %	91 %	91 %	91 %	91 %
<b>fosfori ≥95%</b>	98 %	98 %	96 %	96 %	96 %	96 %

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Seudun Puhdistamo Oy

<b>typpi ≥75%</b>	80 %	77 %	75 %	75 %	75 %	75 %
<b>kiintoaine ≥95%</b>	99 %	99 %	96 %	96 %	96 %	96 %

\* tulos ilman verkosto-ohituksia

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Optimoimalla kemikaalien käyttöä, ylläpitämällä käyttöhenkilöstön osaamista sekä laitoksen tehokkaalla käytöllä ja toiminnan jatkuvalla kehittämisellä. Lisäksi noudattamalla ympäristölupaehjoja; lupaehtot ovat tiukemmat kuin Itämeren suojelukomission suositukset.

**Tavoite: Laitoksen arvon säilyttäminen ja jatkuva kehittäminen, jotta tehokkaaseen puhdistustulokseen päästään myös laitoksen ikääntyessä.**

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Leasing-koneiden ja -laitteiden korjaus- ja muutosinvestoinnit (1.000 €)</b>	284	350	360	400	420	440

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Leasing-sopimuksen mukaan laitoksen laitekokoisuus (31 M€) on pidettävä hyvässä toimintakunnossa. Kokonaisuuteen tehtäviin korjaus- ja muutosinvestointeihin vuokraajalla (Tsp) ei ole poisto-oikeutta ja kustannukset sisältyvät liikevaihdon kulurakenteeseen. Leasing-korjaus- ja muutosinvestointien lisäksi leasing-kohteen ja koko laitoksen kunnosta huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla. (Varsinainen leasing-sopimuskausi päättyy 2024, jäännösarvo 50 %)

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
BOD t/a	140	110	130	150	150	150	150
Fosfori t/a	4,0	5,1	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Tyyppi t/vuosi	400	400	440	440	440	440	440
Kiintoaine t/vuosi	99	84	110	170	170	170	170
Turun jätevesien osuus Kakolassa puhdistetuista jätevesistä (varaus 68,6%)	64,3	66,7	65,5	67,0	66,5	66,5	66,5
Keskiarvo €/puhdistettu jätevesi-m <sup>3</sup>	0,512	0,523	0,52	0,53	0,56	0,58	0,60
Turun toteutunut kuutiohintaa	0,477	0,509					
Henkilöstömäärä	9	10	11	11	12	12	12
Ohivirtauksen määrä (m <sup>3</sup> ) (kaikki käsittelemättömän jäteveden ohitukset Tsp:n koko viemärintialueella)	110.386	59.296	120.000	185.000	180.000	175.000	170.000
<b>Toiminnan laajuus ja tulos*</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	16.615	16.565	17.200	17.940	18.551	19.184	19.838
Liikevoitto (1.000 €)	2.009	1.866	1.400	1.608	1.608	1.608	1.608
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (1.000 €)	721	585	300	0	0	0	0
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)*	801	548	1.220	1.630	1.350	900	950
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	3,5	2,8	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,3	2,3	2,1	2,0	2,1	2,2	2,3

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Seudun Puhdistamo Oy

Vakavaraisuus							
Omavaraisuusaste, %	22,4	24,1	24,6	24,4	25,6	26,6	27,7
Nettovelkaantumisaste, %	322	289	277	282	262	248	233
*vuodet 2013-14 nettoinvestoinnit							

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Puhdistetun jäteveden kuutiohintaan ja ohivirtauksen määrään vaikuttaa puhdistamolle tulevan huleveden määrä. Puhdistamon toiminta-alueen kuntien verkostosaneerausten arvioidaan pienentävän huleveden määrää, ja samalla nostavan kuutiohintaa sekä vähentävän ohivirtausten määrää. Tsp:llä on käynnissä kaukovalvontajärjestelmän kehittämishanke, jonka avulla voidaan seurata ohitusmääriä ja kehittää viemäriverkostoa yhdessä toiminta-alueen kuntien kanssa. Kaukovalvontahankkeen II-vaihe valmistuu vuoden 2016 aikana.

Veden määrän ja laadun vuosittainen vaihtelu on huomioitu talousarviossa, mutta poikkeuksellisten tilanteiden aiheuttamat kustannusvaikutukset voivat aiheuttaa poikkeamia talousarvioon.

Yhtiön sopimuksiin perustuva tappio pyritään kattamaan jäteveden sisältämän lämmön myynnillä, biokaasulaitoksen rejektivesien käsittelypalvelulla, sako- ja umpikaivolietteiden puhdistamisella sekä osakaskuntien verkosto-ohitusten laskutuksella. Em. muut myynnit näkyvät liikevaihdon kasvuna.

Tilikauden tulos ”nollataan” vuoden lopussa arviolaskituksen korjauksella Osakassopimusten mukaisesti tasauslaskuilla. Talousarvion rahoitusvarausta ns. korkopuskuria on edelleen hieman maltillistettu. Tästä johtuen tasauslaskujen oletettu kokonaispalautus pysynee vuoden 2015 tasolla. Korkotason mahdolliseen nousuun on kuitenkin edelleen varauduttu. Osakassopimuksen mukaisen kuormituksen perustuvan kustannusjaon vuoksi osalle osakkaista tulee lisälasku.

Auran kunnan jätevedet on johdettu käsiteltäviksi Kakolanmäen jätevedenpuhdistamolle 3.2.2015 alkaen. Pöytyän ja Orispään kuntien jätevedet tullaan johtamaan jätevedenpuhdistamolle keväällä 2016.

Puhdistamon bruttoinvestoinneissa on varattu laitoksen tavanomaisesta kehittämisestä eroavana erillisinvestointina 730.000 € vuodelle 2016 ja 500.000 € vuodelle 2017. Tämä johtuu Tsp:n siirtoviemärin toiminnallisuuden kiireellisestä kehittämistarpeesta. Laitoksen suunnittelijan suunnitelmien pohjalta toteutetut rakenteet ovat tulleet käyttöikänsä päähän noin 6-7 vuoden kuluttua niiden käyttöönotosta, vaikka suunnittelija on määritellyt rakenteiden käyttöiäksi 50 vuotta.



### Turun Satama Oy

Toimitusjohtaja Christian Ramberg

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on sataman ylläpitäminen ja yleisen satamatoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Turun Satama Oy on Turun kaupungin kokonaan omistama konserniyhtiö. Sataman toiminta jakaantuu kahteen liiketoiminta-alueeseen, jotka ovat: Matkustajaliikenne sekä rahtiliikenne.

Satama on Skandinavian liikenteen keskus Suomessa. Liikenvaihdoltaan satama on Suomen kolmanneksi suurin satama ja matkustajamäärältään Suomen toiseksi suurin matkustajasatama. Myös yksikkötavaraliikenteessä Turku lukeutuu maan suurimpiin satamiin.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Euroopan talouden kasvu on edelleen hidasta eikä ulkoisesta ympäristöstä ei ole odotettavissa merkittävässä määrin vetoapua Suomen taloudelle tai ulkomaankaupalle. Ongelma ei ole vain alhaisessa kysynnässä, vaan myös Suomen kilpailukyvyssä ja viennin rakenteessa. Ongelmat viennissä näkyvät myös tuonnissa pienempinä investointeina ja heikompana kotimaan kulutuksena.

Noin puolet tavaraviennistä on erilaisia raaka-aineita, selua, tuotantotarvikkeita ja väli tuotteita. Vajaat 30 prosenttia on investointitavaroita. Kulutustavaraa viedään vähän. Tuotantotarvikkeiden kysyntä piristyy vasta, kun teollisuuden tuotanto kasvaa maailmalla. Näkymät eivät ole lupaavat, etenkin kun Venäjän vientiin ei ole pakotteiden vuoksi luvassa nopeaa korjausta.

Itämeren alueella vuonna 2015 voimaan astuneet entistä tiukempien rikkidioksiidien päästömääräysten kustannusvaikutukset jäivät odotettua vähäisemmäksi. Syynä on öljyn maailmanmarkkinahintojen nopea lasku. Epävarmaa on miten öljyn markkinahinnat kehittyvät vuonna 2016.

Turun Satama on saamassa infrastruktuuri investoinneilleen EU tukea. TEN-T -hankkeiden monivuotisesta ohjelmasta tuetaan alusten jätevesien tyhjennysjärjestelmien rakentamista sekä puhtaamman energian kuten LNG käyttöä. Hankkeilla uskotaan olevan myönteinen vaikutus liikennemäärien kehitykseen suunnittelukauden loppupuolella.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Satama jatkaa matkustajaliikenteen palvelujen kehittämistä yhdessä Viking Linen ja Tallink-Siljan kanssa. Uusien alusten myötä matkustajaliikenteen palvelut ovat kehittyneet entisestään. Sataman tehtävänä on huolehtia matkustajasataman satamanpidosta, pysäköinnistä satama-alueella sekä erillisistä aluksille tarjottavista palveluista.

Satamassa on hyvät edellytykset jalostettujen tuotteiden rahtiliikenteelle sekä tavaroiden varastotoiminnille. Norjaan ja Tanskaan suuntautuvan laivalinjan ansiosta sataman perinteinen rahtiliikenne on kasvamassa. Satamalla on myös hyvät yhteydet Pohjanmeren satamiin Bremenhaveniin, Harwichiin ja Rotterdamiin. Näiden satamien kautta vientiasiakkaille on tarjolla erinomaiset jatkoyhteydet. Kuorma-autoliikenteen merkitys on satamalle suuri. Kuorma-autoliikenteen toimintaedellytyksiä kehitetään jatkuvasti mm. tarjoamalla sataman läheisyydessä rekkaparkki-alueita ja palveluita.

Satama haluaa strategian mukaisesti olla edelläkävijä ympäristö- ja turvallisuusasioissa ja kehittää Nesteytetyn maakaasun (LNG) varastointia ja jakelua Turussa. Puhdampi polttoaine on ympäristön kannalta tärkeä asia parantaensataman kilpailukykyä entisestään.

Sataman on oltava kustannustehokas ja resurssiltaan vahva, sillä vain taloudellisesti vahvat satamat pärjäävät kilpailussa. Muutokset varustamojen toiminnassa edellyttävät nopeata reagointia ja valmiuksia suoritua investoinneista. Kustannustehokas toiminta edellyttää puolestaan jatkuvaa resurssien hyötykäytön tehostamista.

Satama pyrkii varmistamaan että sillä on ammattinsa osavaa henkilökuntaa. Henkilömäärän kehitys on ollut jo usean vuoden ajan laskeva ja määrä asettuneen vuoden 2016 lopussa noin 75 henkilöön. Avaintehtäviin koulutetaan tai rekrytoidaan tarpeen mukaan henkilöitä. Toiminnan varmistamiseksi satamalla on käytössä koko toimintaa kattava laatu- ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmä.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Satama Oy

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVIK TAVOITTEET

<b>Tavoite: Yhtiön kannattavuus ennen rahoituseriä</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevoitto (1.000 €)	2.781	2.900	3.500	3.500	3.600	3.650
<b>*liikelaitos</b>						
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Aluskannan uusiutuminen ja kuljetuskapasiteetin lisääntyminen Turku-Tukholma reitillä on lisännyt sataman matkustaja- ja tavaraliikenteen määriä. Satama jatkaa Ruotsin matkustaja- ja rahtiliikenteen edellytysten kehittämistä Turussa .						
<b>Kasvava tuloutus kaupungille</b>						
<b>Mittari tai indikaattori</b>	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016*	TS 2017*	TS 2018*	TS 2019*
Maanvuokrien tuotto kaupungille (1.000 €)	1.747	1.650	1.650	1.700	1.750	1.800
Rahoituserien (antolainojen, osinkotulojen tai pääomanpalautusten) tuotto kaupungille (1.000 €)	3.184	2.932	3092	3.200	3.300	3.400
<b>** Näiden tuloutuskomponenttien lisäksi osa Satamaliikelaitoksen saamista maanvuokrista siirtyi Kiinteistöliikelaitokselle (n. 1,4 m€), jolloin yhteenlaskettuna kokonaistuloutus ylittää vaaditun 6,0 milj. euroa vuodessa</b>						
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Turku Tukholma matkustajaliikenteen varmistaminen. Perinteisen rahtiliikenteen kasvattaminen. Pansion satama-alueen varasto- ja logistiikkatoimintojen kehittäminen. Sataman henkilöstöressurssien käytön tehostaminen. Kantasataman kiinteistöjen käytön tehostaminen.						

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Satama Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Kokonaisliikenne, milj. tonnia	2,6	2,7	2,6	2,7	2,8	3,0	3,2
Ro-Ro liikenne, milj.tonnia	2,2	2,1	2,0	2,1	2,4	2,6	2,8
Aluskäynnit (kpl)	2.178	2.185	1.850	1.900	2.000	2.050	2.100
Matkustajaliikenne, milj. hlöä	3,48	3,3	3,4	3,5	3,6	3,7	3,8
Ympäristötilinpäätös – tulos (1.000 €)	-646	-734	-650	-650	-650	-700	-700
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	21.449	21.511	20.900	21.800	22.000	22.200	22.400
Liikevoitto (1.000 €)	2.523	2.781	2.900	3.500	3.500	3.600	3.650
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja(1.000 €)	1.091	1.497	1.600	2.400	2.400	2.450	2.500
Nettoinvestoinnit (1.000 €)	1.662	1.086	2.500	4.000	4.000	4.000	4.000
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	4,2	5,7	6,1	6,2	6,4	6,4	6,5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,0	3,3	3,5	3,6	3,6	3,8	3,8
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	30,1	30,2	32,5	32,6	32,8	33,0	33,2
Nettovelkaantumisaste, %	210,2	202,2	172	170	168	166	165

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUS-SUUNNITELMAAN

Turun Satama Oy:n tulosarvio on laadittu ajankohtana, jolloin Suomen talousnäkymät ovat jo kuuden peräkkäisen vuoden aikana heikot. Satama on kuitenkin onnistunut parantamaan tulostaan erittäin vaikeassa kilpailutilanteessa. Satama arvioi liikevaihdon sekä liikevoiton kasvavan vuodesta 2015.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Seudun Rakennustekniikka Oy

### Turun Seudun Rakennustekniikka Oy

Toimitusjohtaja Jouko Jortikka

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Toimialana on rakennusalan palveluiden tuottaminen Turun kaupunkikonsernille ja seutukunnalle sisältäen mm. korjausrakentamis-, kunnossapito- ja talotekniikkapalveluiden tuottamista sekä rakennustarvikkeiden ja rakennusosien valmistusta.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Rakentamisen suhdanteet ovat vuonna 2016 edelleen heikot, tilaajat ovat varovaisia uusien korjausrakentamiskohteiden aloituksissa, kaupunkikonsernin taloustilanteen vuoksi tultaneen tulevina vuosina tekemään ainoastaan välttämättömät korjaus- ja kunnossapitotoimenpiteet kaupungin kiinteistömassassa. Liikevaihdon kasvu on edelleen enenevässä määrin saatava markkinoilta. Liikevaihtoa kasvatetaan hallitun kasvun periaatteella, keskittyen valikoituihin asiakassegmentteihin yhtiön strategian mukaisesti.

Yhtiön nykyisen puitesopimuskannan avauduttua markkinoille vuonna 2015 on jouduttu kiristävään markkinaehtoiseen kilpailuun. Tilanteeseen on varauduttu kiinteiden kustannusten tiukalla hallinnalla, sekä uuden toiminto-ohjausjärjestelmän

käyttöönottolla v.2016 alusta. Järjestelmän käyttöönottoprosessiin liittyen tulee myös pikaisesti uudelleen arvioitavaksi nykyisten konsernin palveluntuottajien relevanttisuus yhtiön elinkel- poisuuden kannalta.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Asiakaskannan laajentuminen sekä nykyisten asiakkaiden tiedon tarpeen kasvaminen edellyttää yritystä panostamaan asiakkaiden tarpeisiin. Yhteistyötä on edelleen kehitettävä uusien yhteistyömallien löytämiseksi. Yhtiön strategia ohjaa yhtiön myynti- ja markkinointitoimenpiteitä. Yritys panostaa laatuun RALA sertifiointin mukaisesti. Toimintaympäristön muutokset edellyttävät myös yhtiön organisaatorakenteen joustokykyä. Henkilöstörakenteen muutoksilla pyritään saavuttamaan yhtiön toiminnalle terve ja joustava rakenne, jotta työkannan kausiluonteinen keskittyminen saadaan entistä paremmin hallintaan. Panostukset työntekijöiden ammatilliseen koulutukseen fokuoituvat tulevaisuudessa asiakasnäkökulman perusteella.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOAVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten palvelusopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
Mittari tai indikaattori 1	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TAE 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto kasvaa verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen, %	21.542 -7,6%	19.566 -9,2%	12.340 -36,9%	8.503 -31,1%	7.000 -17,7%	7.000 0 %
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Markkinoiden kiristyvän kilpailutilanteen vuoksi, yhtiön markkinoilta saatava liikevaihto ei tule täysimääräisesti korvaamaan puitesopimusten kautta ulos siirtyvää liikevaihtoa.						
Mittari tai indikaattori 2	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TAE 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Ulkoinen tulorahoitus kasvaa suhteessa kaupungin määräaikaisiin palvelusopimuksiin % *	ulk. tulorah. 11,9% muutos +1,1%	ulk. tulorah. 16,2% muutos -14,7%	ulk. tulorah. 8,2% muutos - 8,0%	ulk. tulorah. 8,9% muutos +0,7%	ulk. tulorah. 44,2% muutos +35,3%	ulk. tulorah. 100% muutos +55,8%
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Prosessien ja toiminnan tuottavuuden, ja tehostamisen kautta haetaan kilpailukykyä. Markkinointi kohdentuu strategian mukaisesti valikoituihin asiakasryhmiin.						
Mittari tai indikaattori 3	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TAE 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevoitto (1 000€)	320	890	461	349	290	290
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Kustannusten karsiminen ja toiminnan tehostaminen edellä mainituilla tavoilla.						

\*) Ulkoisen liikevaihdon osuus kokonaisliikevaihdosta vuonna 2015 ja muutos suhteessa tavoitteeseen 2015

# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## Turun Seudun Rakennustekniikka Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Tavoite 1:							
Tavoite 2:							
Tavoite 3:							
Tavoite 4:							
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Ulkoisen tulo-rahoituksen osuus (1.000€) / Kaupungin määräaikaisten palvelusopimusten osuus (1.000€) *	2.357 / 21.466	2.619 / 19.388	3.237 / 16.731	1.038 / 11.580	773 / 7.920	3.135 / 3.960	7000 / 0
Liikevaihto (1.000€)	23.308	21.542	19.566	12.340	8.503	7.000	7.000
<b>Kj: perustamisvaiheen liike-toimintasuunnitelma (liikevaihto)</b>	20.822	21.142	21.822	22.572	23.882	24.572	24.572
Liikevaihto/htv (1.000€)	157	151	175	177	174	179	179
Liikevoitto (1.000 €)	104	320	890	461	349	290	290
<b>Kj: perustamisvaiheen liike-toimintasuunnitelma (liikevoitto)</b>	91	238	251	262	476	529	529
Tilikauden tulos (1.000 €)	0	103	552	209	119	72	72
Nettoinvestoinnit (1.000 €)	73	48	0	0	0	0	0
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	3,6	5,9	28,9	9,1	4,9	2,8	2,7
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,5	7,5	17,0	8,5	6,4	5,4	5,3
Osinkotuotto kaupungille (1.000€)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	21,8	19,2	26,1	31,6	35,5	38,2	40,0
Nettovelkaantumisaste, %	130,1	135,6	96,0	78,9	70,5	65,7	61,2

\*) Ulkoisen liikevaihdon osuus kokonaisliikevaihdosta ja muutos suhteessa tavoitteeseen 2015

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Tulevat vuodet ovat edelleen erittäin haasteellisia ja jos yhtiö onnistuu suunnitelluissa toimenpiteissään, on yhtiöllä selviytymisen mahdollisuudet ja mahdollisuudet lisätä liikevaihtoaan

tulevina vuosina. Yleisellä talouskasvun hidastumisella on merkittävä vaikutus yhtiön toimialaan.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Arkea Oy

### Arkea Oy

#### Toimitusjohtaja Tuija Rompasaari-Salmi

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on ruoka-, siivous- ja kiinteistöhoitopalveluiden tuottaminen, sekä näiden palveluiden toteuttamiseen liittyvä suunnittelu ja konsultointi; ruokatuotteiden valmistus, varastointi, välittäminen ja kuljettaminen; kiinteistöjen siivous, hoito, huolto, valvonta, vartiointi ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöihin liittyvien laitteiden ja järjestelmien asentaminen, huolto ja korjaus. Yhtiö voi myös ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä sekä osakkeita ja muita arvopapereita.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön johdon näkemyksen mukaan liiketoimintaympäristö tulee muuttumaan voimakkaasti alkavan ja sitä seuraavien tilikausien aikana kaupungin aloitettua vuosisopimusten kilpai-

lutuksen. Yhtiön johto arvioi, että ulkoisen tulo-rahoituksen osuus liikevaihdosta tulee ylittämään asetetut tavoitteet. Liiketuloksen odotetaan heikkenevän edellistilikaudesta vuosina 2016–2020, sillä toimiala on voimakkaasti kilpailtu ja hinnoiteltu palveluiden osalta aggressiivista.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Toiminnan kehittämiseen ja tehokkuuden parantamiseen panostetaan edelleen merkittävästi. Kehittämisen tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää prosesseja sekä parantaa yhtiön kilpailukykyä. Lisäksi jatketaan henkilöstöön panostamista kouluttamalla ja edistämällä työhyvinvointia.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten palvelusopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
Mittari tai indikaattori 1	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TAE 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto kasvaa verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen, %	48.706	50.676	47.370	44.468	41.468	41.468
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Tavoitteena on onnistua Turun kaupungin kilpailutuksissa loppuvuonna 2015 ja vuoden 2016 aikana. Tavoitteena on saada myös uusia asiakkaita suunnitelman mukaisesti. Kaupungin vuonna 2015 toteutettujen Arkean voittamien kilpailutusten seurauksena palveluhinnat ovat laskeneet. Tämä laskee liikevaihtoa vuodesta 2016 eteenpäin.						
Mittari tai indikaattori 2	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TAE 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Ulkoisen tulo-rahoitus kasvaa suhteessa kaupungin määräaikaisiin palvelusopimuksiin, % *	52,9% (osuus 64,7%)	16,4% (osuus 81,1%)	51,7% (osuus 132,8%)	139,8% (osuus 272,6%)	438,4% (osuus 711,0%)	844,9% (osuus 1555,9%)
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Tavoitteena on saada myös uusia asiakkaita suunnitelman mukaisesti.						
Mittari tai indikaattori 3	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TAE 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevoitto (1 000€)	2.083	1.326	861	632	543	537
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Liikevaihdon supistumisesta huolimatta toiminnan suunnitelmalliseen tehostamiseen ja kulujen hallintaan kiinnitetään huomiota.						

\*) Ulkoisen liikevaihdon osuus vuonna 2015 määräaikaista palvelusopimuksista ja muutos suhteessa toteutunut 2014

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Arkea Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Tavoite 1: Tuottavuus	Tuottavuuden parantamisesta jatketaan edelleen						
Tavoite 2: Henkilöstön osaaminen	Henkilöstön osaamisen kehittämistä jatketaan						
Tavoite 3: Työhyvinvointi ja tapaturmat	Henkilöstön työhyvinvointiin ja tapaturmien vähentämiseen panostetaan						
Tavoite 4: Hiilijalanjäljen pienentäminen	Toteutetaan konsernin tavoitteita tukevaa päästövähennyssuunnitelmaa						
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Ulkoisen tulo- ja palvelusopimusten osuus (1.000€) / Kaupungin määräaikaisten palvelusopimusten osuus (1.000€) *	3.390 / 28.838	19.130 / 29.577	22.696 / 27.979	27.026 / 20.344	32.535 / 11.939	36.355 / 5.113	38.964 / 2.504
Liikevaihto (1.000€)	32.229	48.706	50.676	47.370	44.468	41.468	41.468
<b>Kj: perustamisvaiheen liike-toimintasuunnitelma</b>	41.830	43.863	45.767	47.476			
Liikevaihto/htv (1.000€)							
Liikevoitto (1.000 €)	1.143	2.083	1.326	861	632	543	537
<b>Kj: perustamisvaiheen liike-toimintasuunnitelma</b>	-209	234	452	713			
Tilikauden tulos (1.000 €)	696	1.513	919	541	358	286	281
Nettoinvestoinnit (1.000 €)	292	2.237	1.226	880	680	482	585
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	18,3	33,8	15,8	8,6	5,4	4,2	4,0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	18,8	31,5	17,0	10,1	7,0	5,8	5,6
Osinkotuotto kaupungille (1.000€)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	28,5	32,6	35,8	38,7	41,8	44,3	46,0
Nettovelkaantumisaste, %	-183,5	-134,9	-121,2	-111,4	-105,8	-105,2	-106,7

\*) Ulkoisen liikevaihdon osuus vuonna 2015 määräaikaisten palvelusopimuksista ja muutos suhteessa toteutunut 2014

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Alan kireästä markkinatilanteesta johtuen talousarvio vuosille 2016 – 2019 on liikevaihdon osalta laskeva. Liikevaihto laskevat myös vuoden 2015 aikana kilpailutetut sopimukset, jotka ovat hinnaltaan alhaisempia kuin aikaisemmin. Joka tapauksessa liikevaihdon saavuttaminen vaatii onnistumisia ja uusia asiakkaita. Suunnitelmakaudella toiminnan kehittämistä jatke-

taan käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Mikäli liikevaihtotavoite saavutetaan, toiminta säilyy tämän hetken arvion mukaan kannattavana.

Katsaus sisältää koko Akrea-konsernin luvut eli Arkea Oy:n ja PASSAA palvelut Oy:n luvut.

### Turun Seudun Kuntatekniikka Oy

Toimitusjohtaja Karri Knaapinen

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Teiden ja moottoriteiden rakentaminen.

Yhtiön toimialana on maa- ja vesirakennustöiden, kadunrakentamistöiden, viherrakentamistöiden, metsänhoitotöiden, liikunta- ja leikkipaikkarakentamistöiden sekä näihin liittyvien kuljetus-, rakennus-, ylläpito- ja muiden töiden suorittaminen, suunnittelu ja konsultointi sekä toimialaan liittyvien tuotteiden valmistus ja myynti. Edelleen yhtiön toimialana on omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia, arvopapereita ja muuta omaisuutta. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetiloja. Yhtiö voi harjoittaa toimintaansa sekä kotimaassa että ulkomailla.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa. Kaupungin kanssa solmittujen puitesopimusten osalta tilanne

on muuttunut vuoden alusta 2015 siten, että yhä suurempi osa sopimuksen piiriin kuuluvista töistä tulee kilpailutuksen piiriin. Lisäksi yhtiötä sitonut henkilöstösopimus ei ole enää voimassa tarkastelujaksolla.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön toiminnan tehostamista haetaan jatkossa edelleen koneiden ja kaluston sekä henkilöstön oikean resursoinnin ja entistä suunnitelmallisemman käytön kautta. Lisäksi työnorganisaatiossa jatketaan uuden mallin läpivientiä toiminnan tehostamiseksi. Yhtiö pyrkii myös yrityskaupoin laajentamaan asiakaskuntaansa ja lisäämään kaupungin ulkopuolista liikevaihtoaan kaupungin sopimuskannan pienentyessä. Yhtiön tavoitteena on kannattavuuden säilyttäminen nykyisellä hyvällä tasolla.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

##### Tavoite: Kaupungin määräaikaisten palvelusopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

Mittari tai indikaattori 1	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TAE 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto kasvaa verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen, %	37.707 (+3,3 %)	32.563 (-13,6 %)	30.005 (-7,9 %)	31.915 (+6,4 %)	32.790 (+2,7 %)	34.536 (+5,3 %)

**Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:** Liikevaihtotavoitteeseen on tarkoitus päästä laajentamalla liiketoimintaa kuluttajakaupan suuntaan, kehittämällä yhtiölle uusi liiketoiminta-alue sekä jatkamalla edelleen yhtiön brändin rakentamista. Liikevaihto tulee kuitenkin putoamaan edellisistä vuosista kaupungin kanssa solmittujen puitesopimusten määrän pienentyessä voimakkaasti.

Mittari tai indikaattori 2	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TAE 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Ulkoinen tulorahoitus kasvaa suhteessa kaupungin määräaikaisten palvelusopimuksiin % *	-6,2% (osuus 22 %)	1,9% (osuus 24 %)	+51% (osuus 75%)	+137 % (osuus 212 %)	+149 % (osuus 361 %)	+456 % (osuus 817 %)

**Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:** Ulkoinen tulorahoitus tulee kasvamaan laajentamalla liiketoimintaa kuluttajakaupan suuntaan, kehittämällä yhtiölle uusi liiketoiminta-alue sekä jatkamalla edelleen yhtiön brändin rakentamista. Samalla kaupungin määräaikaisten palvelusopimukset pienenevät.

Mittari tai indikaattori 3	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TAE 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevoitto (1 000€)	3.438	1.828	1.886	1.938	2.033	2.090

**Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:** Liikevaihdon pienentyessä yhtiö pyrkii sopeuttamaan ostojaan sekä henkilöstökulujaan liikevaihdon volyyymiin kannattavuuden säilyttämiseksi.

\*) Ulkoisen liikevaihdon osuus vuonna 2015 määräaikaisten palvelusopimuksista ja muutos suhteessa toteutunut 2014



# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Seudun Kuntatekniikka Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Asiakaskannan (liikevaihto yli 5.000€) kasvattaminen (kpl)	40	48	58	80	95	110	120
Toimittajamäärän vähentäminen	776	750	710	680	650	620	600
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Ulkoisen tuloerähoituksen osuus (1.000€) / Kaupungin määräaikaisten palvelusopimusten osuus (1.000€)	8.419 / 30.114	6.949 / 31.883	6.382 / 26.966	13.077 / 17.434	21.883 / 10.339	25.839 / 7.164	30.870 / 3.779
Liikevaihto (1.000€)	36.502	37.707	32.563	30.005	31.915	32.790	34.536
<b>Kj: perustamisvaiheen liike-toimintasuunnitelma (liikevaihto)</b>	40.200	43.570	41.730	43.640	43.740	44.540	
Liikevaihto/htv (1.000€)	135	144	142	155	175	185	200
Liikevoitto (1.000 €)	1.436	3.438	1.828	1.886	1.938	2.033	2.090
<b>Kj: perustamisvaiheen liike-toimintasuunnitelma (liikevoitto)</b>	63	1.235	826	1.264	1.275	1.215	
Tilikauden tulos (1.000 €)	775	2.353	986	1.227	1.268	1.345	1.390
Nettoinvestoinnit (1.000 €)	1.174	847	1.842	500	500	500	500
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	32,0	58,2	18,6	16,2	14,3	13,1	11,9
Sijoitetun pääoman tuotto, %	25,3	40,4	16,6	17,3	16,0	15,1	14,1
Osinkotuotto kaupungille (1.000€)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	21,2	32,3	36,1	39,4	43,2	46,7	49,9
Nettovelkaantumisaste, %	30,4	-44,9	-40,8	-51,8	-65,0	-75,1	-83,0

\*) Ulkoisen liikevaihdon osuus vuonna 2015 määräaikaisten palvelusopimuksista ja muutos suhteessa toteutunut 2014

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuosi 2016 on yhtiön viides toimintavuosi. Yhtiö lähtee tavoittelemaan n. 30 milj. euron liikevaihtoa. Yhtiön tarkoituksena on voittaa kilpailutuksen piiriin tulevat ylläpitoa koskevat puitesopimusten osat, mutta samalla yhtiö tiedostaa, että kilpailutusten kautta yhtiön liikevaihto tulee laskemaan. Lisäksi yhtiö on huomionnut, että rakentamisen osalta kaupungin tilauskanta tulee selvästi pieneneväksi. Koska yhtiö menettää kilpailutuksen kautta selvästi liikevaihtoaan, yhtiön on pystyttävä hankkimaan entistä enemmän ulkopuolista liikevaihtoa sekä sopeuttamaan henkilöstömääränsä oikealle tasolle. Yhtiö pyrkii myös toiminnan edelleen tehostamisella ja rakenteellisilla muutoksilla tuottavuuden parantamiseen siten, että huolimatta mahdollisesta liikevaihdon laskusta, yhtiö pystyy saavuttamaan perustamisvaiheen liiketoimintasuunnitelmaa korkeamman liikevoittotason.

Liikevaihtotavoitteeseen on tarkoitus päästä laajentamalla liiketoimintaa yrityskaupoin, kehittämällä yhtiölle uusi liiketoiminta-alue ja jatkamalla toimia yhtiön tunnettavuuden lisäämiseksi.

Pidemmillä aikavälillä yhtiön liikevaihto tulee asettumaan 30–35 milj. euron tasolle. Toiminnan tehostamisen kautta liikevoiton ennustetaan asettuvan n. 2 milj. euron tasolle, joka on n. 6 % liikevaihdesta.

Liikevaihdon odotetaan nousevan edellä mainituista, mikäli konkreettista edistymistä tapahtuu kuntayhteistyön osalta tarkastelujaksolla.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Kaupunkiliikenne Oy

### Turun Kaupunkiliikenne Oy

#### Toimitusjohtaja Heikki Lepistö

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on linja-autoliikenne ja sopimusliikenteen tuottaminen Turun kaupungille. Yhtiö tuottaa Joukkoliikennelautakunnalle joukkoliikennepalvelua yhtiön ja kaupungin välisen sopimuksen mukaisesti. Turun Kaupunkiliikenne Oy:n Turun kaupungille tuottamia joukkoliikennepalveluja ei kilpailuteta vuosien 2009 – 2016 välisenä aikana. Yhtiö on kaupungin enemmistöomistuksessa 2009- 2016. Nykyistä omistusosuutta voidaan pienentää, mikäli se edistää seutuyhteistyötä joukkoliikennetoiminnoissa.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Liikennöitsijöiden käyttöoikeussopimukset Turun ympäristökunnissa päättyivät 30.6.2014. Sen seurauksena lähikuntien joukkoliikenne kilpailutetaan vuoden 2013 aikana.

Toimintaympäristössä ei kuitenkaan ole odotettavissa yhtiötä koskevia muutoksia v. 2014, koska EU-säännösten mukaan yhtiö ( In-house-yhtiö ) ei voi osallistua seudullisen joukkoliikenteen kilpailutuksiin.

Liikennöintisopimuksen keski- ja maximi-ikä säännösten vuoksi yhtiö joutuu suorittamaan bussikaluston korvausinvestointeja merkittävästi ( yhteensä 10 uutta bussia ) vuosien 2014 ja 2015 aikana, minkä osaltaan odotetaan lisäävän kaluston käyttövarmuutta ja parantavan palvelutasoa.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö suorittaa vuosina 2014 ja 2015 kumpanakin viiden bussin korvausinvestoinnit pystyäkseen pitämään liikennöintisopimuksen mukaisesti bussikaluston keski-ikä < 8v ja max iän < 15 v sekä lisätäkseen kaluston käyttövarmuutta ja parantaakseen palvelutasoa

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Linja-autoliikenteen tuottaminen sovitussa laajuudessa						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Osuus tuotetuista linjakilometreistä, %	15,6	15,6	17	20	20	17
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Noudatetaan liikennöintisopimusta (linja 1 siirtyy TuKL:lle KH:n päätöksellä 1.10.2016)						

Tavoite: Yhtiön tulorahoituksen riittävyys investointeihin ja tuloutus kaupungille						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevoitto (1.000 €)	416	350	297	547	571	571
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hyvällä lukujen hallinnalla						
Antolainojen korko (1.000 €)	112	100	90	85	80,5	76
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tehdään kiitettävä liikevoitto ja maksetaan lainoja suunnitellusti.						

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Kaupunkiliikenne Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Osuus tuotetuista linjakilometreistä Turun sisäisessä liikenteessä, %	16	15,6	15,6	17	20	20	17
Liikevaihto/ linjakilometri, €	3,44	3,36	3,23				
Kuljettajien myyty aika / maksettu aika	87,7	87,0	87,0	86	86,5	86,5	87
Yhtiön kaluston keski-ikä (vuosi)	7,4	5,6	5,0	6			
Ajamattomat vuorot (kpl)	182	83	100	90	110	100	90
<b>Toiminnan laajuus ja tulos*</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	6.040	5.888	5.500	6.432	8.206	8.206	8.2016
Liikevoitto (1.000 €)	257	416	350	297	547	571	571
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (1.000 €)	135,4	298,3	250	206	462	490	495
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)*	462	469	-	-	-	-	-
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	10,6	19,4	28	19	21	21	21
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,0	6,7	12	8	12	12	12
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	23,8	29,7	35	35	36	37	38
Nettovelkaantumisaste, %	353	127	78	75	40	35	30
*vuodet 2013-14 nettoinvestoinnit							

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Liikevaihto tulee vuosina 2016 – 2019 nousemaan linjan 1 liikenteen siirtyessä yhtiön hoidettavaksi 1.10.2016. Myös liiketulos tulee paranemaan kannattavan liikenteen lisääntymisen myötä.

Lisäliikenteen edellyttävä sähköbussikalusto hankitaan leasingsopimuksella. Lisäliikenne ei aiheuta kiinteiden kulujen kasvua. Kulukasvu muodostuu palkka-, energia- ja kalustokuluista.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Tekstiilihuolto Oy

### Turun Tekstiilihuolto Oy

Toimitusjohtaja Miika Markkanen

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Tekstiilihuolto Oy on täydellistä tekstiilihuoltopalvelua tarjoava Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän omistama osakeyhtiö, jonka tehtävänä on tarjota hinnaltaan ja laadultaan kilpailukykyisiä palveluja Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin yksiköille.

Laitostekstiilien, hotellitekstiilien ja työvaatteiden vuokraukseen ja huoltoon erikoistuva Turun Tekstiilihuolto Oy myy palvelujaan kapasiteettinsa rajoissa tekstiilihuoltopalveluja tarvitseville yrityksille ja yhteisöille.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Tekstiilihuolto Oy on toiminut markkinoilla niin omistamansa markkinointiyhtiön kautta, että suoraan tarjoamalla korkealaatuisia tekstiilihuoltopalveluja toimialueellaan. Yritys on kasvanut tasaisesti koko 2000 luvun ajan.

Toimintaympäristössä on tapahtunut viimeisen kahden vuoden aikana selkeä muutos. Pitkäänkin osakeyhtiömuotoisina toimineet julkisomisteiset pesulat ovat palanneet ns. in-house pesuloiksi joko lopettamalla markkinoilla toimimisen tai hankkineet takaisin in-house asemansa omistusjärjestelyillä.

Vapaana olevaa terveydenhuollon liikevaihtoa alkaa olla markkinoilla yhä vähemmän meidänkin toimialueellamme. Muita

sairaalapesulaan sopivia toimialueita ovat mm. elintarviketeollisuus ja hotellit.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Turun Tekstiilihuolto on jo pitkään panostanut toiminnan rationalisointiin ja tehokkuuden kehittämiseen. Muuttaessamme uusiin toimitiloihin Turun Artukaisiin kesällä 2012, panostimme erityisesti veden ja energian tehokkaampaan käyttöön.

Onnistuimme investoinneissa erinomaisesti ja saavutimme itsellemme asettamat tavoitteet ja takaisinmaksuajat laskettua nopeammin. Tänä vuonna olemme jatkaneet edelleen höyryenergian tehostamista yhdessä Turku Energian kanssa. He alkavat käyttämään höyrytuotannossaan puuhaketta raskaan öljyn sijaan vielä kuluvan syksyn aikana. Näin rasiimme ympäristöämme entistä vähemmän ja pystymme korvaamaan kalliin raakaöljyn edullisemmalla puuhakkeella.

Vuoden 2014 teemana Turun Tekstiilihuollossa on ollut toiminnan tehostaminen ja uusasiakashankinta. Uusien toimitilojen myötä olemme pystyneet hyödyntämään tilan ja tuotantovirrat tehokkaammin ja pystyneet lisäämään tehokkuutta työn sujavuuteen.

Toimimme kahdessa vuorossa viitenä arkipäivänä viikossa. Kuljetukset toimivat tietyillä alueilla kuutena päivänä viikossa.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Tuloutus kaupungille						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Antolainojen korko (1.000 €)	126	112,5	100	87	74	60

**Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:** Yrityksen tavoitteena on säilyttää nykyinen asiakaskanta ja kasvattaa liikevaihtoa tasaisesti. Huolehtimalla toiminnan tehokkuudesta sekä tekemällä järkeviä investointeja, turvaamme vakaan tuloskehityksen ja maksukyvyyn.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Tekstiilihuolto Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Ulkoisten asiakkaiden lukumäärä	87	104	120	125	130	135	140
Toiminnan tehokkuus – pesty pyykkimäärä (kg / henkilö / tunti)	28,5	28,6	28,7	28,7	28,8	28,8	28,9
Työvoima yhteensä (ilman työllistettyjä)	147	147	148	148	148	148	148
Liikevaihto/hlö, €	76.870	84.293	80.500	85.000	86.000	87.000	89.000
<b>Toiminnan laajuus ja tulos*</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	11.298	12.391	12.600	11.500	11.800	12.200	12.500
Liikevoitto (1.000 €)	544	599	600	600	600	600	600
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiiroja ja veroja (1.000 €)	152	290	400	400	400	400	400
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)	294	261	350	200	350	350	200
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	39,7	32,0	40	40	40	40	40
Sijoitetun pääoman tuotto, %	11,7	13,1	20	20	20	20	20
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	21,7	29,1	35,8	40	45	45	50
Nettovelkaantumisaste, %	158,6	95,0	150	150	150	150	150

\*vuodet 2013-14 nettoinvestoinnit

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2016 liikevaihto tulee laskemaan Pirkanmaan shp:n sopimuksen loputtua helmikuussa 2016. Olemme ottaneet toimintamme suunnittelussa huomioon tulevan muutoksen, jolloin pystymme minimoimaan muutoksesta aiheutuneet negatiiviset vaikutukset. Uskomme edelleenkin normaalin kasvun jatkuvan tulevina vuosina.

### Turku Science Park Oy

#### Toimitusjohtaja Rikumatti Levomäki

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turku Science Park – konsernin tehtävänä on korkeakoulujen innovaatioiden kaupallistamisen ja liiketoiminnan kehittämisen valituilla korkean teknologian alueilla, painopisteenä bioteknologia, sovellettu ICT sekä materiaalitekniikka.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Talouden ja erityisesti työllisyyden kasvuodotukset rakentuvat entistä selvemmin pk-yritysten varaan. Kotimaisen kysynnän supistuessa siihen perustuvan pk-yritystoiminnan yleiselle kasvulle ei ole edellytyksiä, vaan kasvua tulee hakea kansainvälisiltä markkinoilta. Kansainvälistymään pyrkivien startup-yritysten rooli ja niihin kohdistuvat odotukset ovat tämän trendin mukana kasvamassa edelleen. Erityisesti nuorten osaajien suhtautuminen yrittäjyyteen on muuttunut myönteisemmäksi. Nämä nuoret yrittäjät ovat usein valmiita sijoittamaan yrityksensä paikkaan, jossa on paras toimintaympäristö. Kilpailu startup-yrityksistä niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla on kasvanut.

Monilla paikkakunnilla erityisesti mobiiliklusterin irtisanomiset ovat luoneet paljon potentiaalia uuden teknologiayrittäjyyden syntyyn. Turussa ei näin vahvaa muutosta Turku Science Parkin painopistealueilla ole tapahtunut, joskin Microsoftin irtisanomiset Salossa vaikuttavat myös Turusta Salossa käyvien työllisyysilanteeseen. Kokonaisuutena Turun startup-toiminta ei ole yltänyt valtakunnan vilkkaimpien keskusten tasolle, vaikka vilkastumista onkin tapahtunut. Alkavien yritysten rahoitusilanteeseen vaikuttaa myönteisesti bisnesenkeli-toiminnan vilkastuminen. Yksityisen kehittämispalvelujen tarjonta startup-yrityksille on jonkin verran lisääntynyt, mikä antaa mahdollisuuden julkisten palveluntuottajien toiminnan fokusoin-tiin ja verkottumiseen yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Uudet työpaikat syntyvät myös ICT-alalla yhä enenevässä määrin pk-yrityksiin. Varsinaisen valmistustyön edelleen siirtymässä alemman kustannustason maihin, tulee palveluliiketoiminnan ja uusien, skaalautuvia elementtejä sisältävien liiketoimintamallien merkitys kasvamaan. Tässä kehityksessä erityisesti uusien yritysten syntymistä ja pienten yritysten kasvua täytyy tukea voimakkaasti.

Tallennetun tiedon määrä maailmassa kaksinkertaistuu noin joka kolmas vuosi. Nykyään myös kaupungit ovat valtaviin tietomäärien lähteitä. Kerättyä paikkatietoa, tilastoja, taloustietoja ja asukastietoa voidaan käyttää yritysten liiketoiminnassa, kun asukkaille ja muille kuluttajille tuotetaan uusia palveluita. Kaupungit ovat lähteneet avaamaan tietovarantojaan yhteisten julkaisukanavien kautta, mikä mahdollistaa paremman tiedon saatavuuden. Vastaavia liiketoiminnan alustoiksi sopivia tietovarantoja syntyy myös mm. terveydenhuollossa, vähittäiskaupassa, rahoitusmarkkinoilla, tieteellisessä tutkimuksessa sekä kuluttajakäyttäytymisen piirissä. Tällaisiin valtaviin tietomääriin perustuva liiketoiminta on vielä lapsenkengissään, joten markkinoilla on hyvin tilaa osaaville tekijöille ja uusille konsepteille.

Väestön ikääntyminen tuo kovia haasteita erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelusektorin palvelutuotannolle. Näistä selviämises-

sä avainasemassa on teknologian ja palveluiden kehittäminen ihmisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja tukemiseksi elinkaar- en eri vaiheissa. Kaupunkien ja sairaanhoitopiirien tulee etsiä uusia yksilökohtaisia ratkaisuja niin oman kuin ostetunkin palvelutuotannon piiristä. Oleellista on haastaa loppukäyttäjät sekä palvelu- ja teknologiakehittäjät ennakkoluulottomasti mukaan kaikkia koskevan haasteen ratkaisemiseksi.

Bio- ja materiaalipuolella uusien yritysten syntyä on heikentänyt koko maata vaivaava alkuvaiheen pääomarahoituksen puute. Kansainvälinen kysyntä sen sijaan on vahvistunut, mikä näkyy erityisesti potilasläheisen diagnostiikkateollisuuden kasvuna. Myös alueen lääkekehitysteollisuus on ottanut merkittäviä kansainvälisiä edistysaskeleita. EU:n muuttuvat direktiivit tulevat luomaan haasteita diagnostiikka- ja lääketieteellisuudelle. Riittävän suurella panostuksella osaamiseen muutos voi kääntyä suomalaisen ja varsinkin turkulaisen teollisuuden eduksi.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Turun seudun palvelut nuorille kasvuyrityksille ovat hajautuneet useille palveluntuottajille. Näillä toimijoilla, erityisesti Turku Science Parkilla, Luovien alojen yrityshautomo CreVellä ja BoostTurulla on osin päällekkäisiä ja kilpailevia toimintoja, ja kenenkään hankevirta ei mahdollista optimaalista tehokkuutta ja kokonaisvaltaista palvelua.

Uusien korkeaan osaamisen yritysten syntymiseen sekä pienten ja keskusuurten yritysten kasvamisen tehostamiseen tähtäävän SparkUpin toiminta käynnistyi loppuvuonna 2015. Tämä tehostaa merkittävästi Turussa tapahtuvaa alkuvaiheen yritysten kehittämistyötä. Erityisesti korkeatasoisten yritysaihioiden järjestelmällisen luomisen ja kiihdyttämisen kautta voidaan saavuttaa merkittäviä tuloksia. Sama koskee myös jo toimivien yritysten kansainvälistämistä.

Suurten tietomäärien avautumista tulee edistää julkisin toimenpitein. Käyttäjä- ja sovelluskehittäjäthotot tulee integroida tiiviisti näihin toimenpiteisiin alusta alkaen, jotta konsepteista saadaan houkuttelevia ja toimivia. Samalla markkinoille pääsyä voidaan nopeuttaa. Vastaavatyypistä toimintatapaa tulee soveltaa myös uusien hyvinvointi- ja terveyspalveluratkaisujen luomiseen. Kaupungin, yritysten ja loppukäyttäjien yhteistyöllä voidaan luoda säästöjä, uutta skaalautuvaa ja vientikelpoista liiketoimintaa sekä parempaa palvelua.

Yritysten saamiseen Turun seudulle alueen ulkopuolisten investointien muodossa tulee panostaa enemmän. Alueella on runsaasti korkeatasoista osaamista, jota yritykset voisivat hyödyntää nykyistä enemmän.

Bio- ja materiaalialan yritysten kansainvälistämistä ja alan investointien houkuttamista ulkomailta Suomeen tulee jatkaa. On realistista odottaa 2016-2018 aikavälillä keskimääräistä suurempaa liikevaihdon kasvua. Investointien houkuttajana biopankkitoiminta tulee brändätä hyvin ja nostaa yhdeksi tarjoamamme kärjeksi. Regulaatiivisen ympäristön (direktiivit) muuttuessa pitää panostaa myös regulaatiivisen osaamistason nostoon uusien tuoteinnovaatioiden kaupallistamiseksi ja alueen tuotannollisen kilpailukyvn parantamiseksi.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Science Park Oy

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

#### Tavoite: Alueellinen vaikuttavuus, korkean teknologian (painopistealoilla) yritysten sijoittuminen alueelle

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Invest in -neuvottelut, kpl	80	75	80	80	80	80

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Jatketaan paikallisten toimijoiden yhteistyötä Invest in asioissa, jolloin varmistetaan ulkoisten signaalien tehokas käsittely niin Turku Science Parkissa kuin Turun muissa kv-organisaatioissa. Luodaan yhtenäinen, tehokas kuva Turusta jota eri organisaatiot viestivät tehokkaasti eteenpäin. Resursoidaan Invest in toiminto Turku Science Parkissa ja luodaan järjestelmä sille, että ulkoapäin tulevat signaalit voidaan ohjata tehokkaasti yritysten hyödynnettäväksi. Turku Science Park voi ottaa johtavaa roolia Invest In-asioissa liittyen liiketoiminnan kehittämiseen ja korkean teknologian osaamiseen.

Alueelle etabloituneet bio- ja ict-alan yritykset, kpl	3	3	4	5	5	5
--	---	---	---	---	---	---

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Aktiivisten invest in –neuvotteluiden tuloksena tapahtuu etabloitumisia.

#### Tavoite: Yhtiön toiminnallinen tehokkuus ja onnistuminen valtakunnallisessa resurssien jaossa sekä varainhankinnassa

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Alueelle tuleva raha €/TScP kuntaraha €	1,6	4,8	3,0	4,0	4,0	4,0

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä

Uusien korkeaan osaamisen yritysten syntymiseen sekä pienten ja keskisuurten yritysten kasvamiseen tehostamiseen tähtäävän SparkUp toiminta on käynnistetty, mikä lisää toiminnassa mukana olevien yritysten rahoitusta. Lisäksi hankevalmistelussa pyritään aikaisempaa isompien ja vaikuttavampien hankkeiden syntymiseen.

Ulkoisen rahoituksen osuus yhtiön liikevaihdosta (./ läpivirtaava raha) %	24 %	34 %	42 %	50 %	50 %	50 %
---	------	------	------	------	------	------

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Vuosi 2016 aikana voidaan ulkoista hankerahoitusta hyödyntää paria aiempaa vuotta enemmän. Tausta on esimerkiksi uuden EU ohjelmakauden käynnissäolo kokonaan. Aktiivisella hankevalmistelulla voidaan varautua myös tulevien vuosien ulkoisen rahoituksen volyyymiin.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Science Park Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
<b>1. Palvelutuotannon laatu ja vaikuttavuus</b>							
A) Yhtiön toimenpiteissä mukana olevien henkilöiden määrä							
a) Yksityinen sektori	1 967	1518	2760	1802	2000	2000	2000
b) Korkeakoulumaailma	1 207	960	540	1060	750	750	750
c) Julkinen sektori	660	296	340	456	500	500	500
d) Yksityishenkilöt	102	431	525	327	900	900	900
B) Hautomoyritysten henkilöstömäärä 5 vuotta aloituksesta	78	23	37	16	32	-	-
<b>2. Palvelutuotannon volyymi</b>							
A) liikeideoita hautomoprosessiin	56	42	23	35	100	100	100
B) käydyt Invest in -neuvottelut	55	80	75	80	80	80	80
<b>3. Palvelutuotannon sisäinen tehokkuus</b>							
A) Ulkoisen rahoituksen osuus yhtiön liikevaihdosta (.i. läpivirtaava raha)	35 %	24 %	34 %	42 %	50 %	50 %	50 %
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	5.236	4.121	3.776	4.049	4.429	4.562	4.698
Liikevoitto (1.000 €)	168	354	-252	-256	-5	-5	-6
Tilikauden tulos (1.000 €)	49	-187	-926	-250	0	0	0
Kaupunkikonsernin panostukset (1.000 €)	3.086	2.940	2.483	2.330	2.226	2.293	2.361
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)*	16	-166	4	20	20	20	20
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	0,8	-3,0	-16,9	-5,1	0	0	0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,7	6,0	-4,5	-5,1	0	0	0
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	89	92	86	87	87	87	87
Nettovelkaantumisaste, %	-81	-83	-98	-103	-103	-103	-103

\*vuodet 2013-14 nettoinvestoinnit

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turku Science Park Oy on yhtiöjärjestyksensä mukaisesti voittoa tavoittelematon yhtiö. Yhtiön tuloksellisuutta mitataan toiminnan tehokkuuden kautta ollaan pystytty saavuttamaan parempia tuloksia. Tästä huolimatta toiminnan suunnittamisen ja tehostamisen kautta ollaan pystytty saavuttamaan parempia tuloksia. Tämän trendin voi olettaa jatkuvan tulevaisuudessakin eli nykyisellä rahoitustasolla voidaan kuitenkin toiminnan tehostamisen kautta tuottaa aiempaa enemmän suoritteita.

Turun kaupungin panostus yhtiölle on ollut aleneva eikä odotuksissa ole muutosta tähän. Tästä huolimatta toiminnan suunnittamisen ja tehostamisen kautta ollaan pystytty saavuttamaan parempia tuloksia. Tämän trendin voi olettaa jatkuvan tulevaisuudessakin eli nykyisellä rahoitustasolla voidaan kuitenkin toiminnan tehostamisen kautta tuottaa aiempaa enemmän suoritteita.

Talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien osalta yhtiön toiminnassa on odotettavissa muutoksia. Turun kaupungin strategian mukaisesti elinkeinopoliittisten yhtiöiden kokonaisrakennetta ollaan kehittämässä. Tämä muuttaa toteutuessaan myös tässä yhteydessä esitetyt luvut toisenlaisiksi.

Vaikka yhtiö on voittoa tavoittelematon se viime ja kuluvana vuonna tehnyt tappiollisen tuloksen, johtuen sen omistamien sijoitusten arvon alenemisistä. Näkyvissä on että nämä arvon alenemiset tulevat tulevina vuosina poistumaan tai olemaan aiempaa pienempiä. Näin tuloslaskelmassa voidaan tarkemmin seurata yhtiön oman toiminnan tuloksia.



### Koneteknologiakeskus Turku Oy

Toimitusjohtaja Erkki Virkki

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Koneteknologiakeskus Turku Oy on moderni ja teknologiateollisuuden yritysten tarpeita vastaava oppimis- ja kehittämis- ja tutkimusympäristö, jossa osaamisen ja teknologian testaamisen avulla edistetään alueen yritysten kilpailukykyä.

Oppilaitosten on tarkoitus käyttää yhteistä, nykyaikaista, työelämälähtöistä oppimisympäristöä, jolloin valmistuvien opiskelijoiden osaaminen vastaa paremmin yrityselämän tarpeita.

Koneteknologiakeskus Turku Oy toteuttaa Turun kaupungin osaamis-, yrittäjyys- ja elinkeino-ohjelmaa toimimalla yritysten, ammatillisten oppilaitosten ja korkeakoulujen solmukohtana, palvelen kokonaisvaltaisesti alueen meri- ja teknologiateollisuuden yrityksiä.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Oppilaitosten ja kaupungin rahoitusrakenteiden muuttuminen asettaa haasteita Koneteknologiakeskuksen perusrahoituksen ylläpitämiseksi.

Hankerahoituksen tiukkeneminen tuo haasteita rahoitusten saamiseksi. Yritysten mukaan saaminen hanketoimintaan tulee korostetusti esille.

Teknologiateollisuuden talouden pysyminen alhaisella tasolla vaikuttaa myös yritysten halukkuuteen käyttää Koneteknologiakeskuksen palveluita. Kuitenkin yrityksillä on jatkuvia tarpeita kouluttamiseen ja kehittämiseen.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Koneteknologiakeskus Turku Oy:n vahvana roolina on toimia oppilaitosten yhteisenä koti- ja kehittämispaikkana ydinosaamistaan vahvistamalla. Oppilaitosyhteistyötä on edelleen kehitettävä ja oppilaitosten sitoutumista kasvatettava.

**Oppilaille on varmistettava jatkossakin mahdollisuus käyttää keskuksen modernia työelämälähtöistä oppimisympäristöä.**

Koneteknologiakeskus Turku Oy:n keskeisin haaste on edelleen kehittää yhteistyötä alueen meri- ja metalliteollisuuden yritysten kanssa.

Yrityksille ja korkeakouluille tarjotaan huippuosaamista erilaisen uusien valmistustekniikoiden ja laserteknologian hyödyntämisessä.

Koneteknologiakeskus Turku Oy tekee toimia alueen elinkeinopoliittisten palvelujen, näkyvyyden ja vaikuttavuuden edistämiseksi sekä pitkäjänteisiä toimia alueen elinkeinoelämän, tutkimuksen- ja koulutuksen vahvistamiseksi kansallisesti ja kansainvälisesti. Tämä toteutetaan osallistumalla ja/tai hallinnoimalla kansallisia ja kansainvälisiä hankkeita.

---

# Konserniyhteisöt 2016 - 2019

## Koneteknologiakeskus Turku Oy

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

#### Tavoite: Yhtiön toiminnallinen vaikuttavuus ja saavutetut tulokset

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Yritykset projekteissa ja palveluissa	235	200	220	230	230	230

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Yhteistyön kehittäminen yritysten kanssa, yhteistyössä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa.

Alueelle saatavan ulkoisen rahoituksen osuus yhtiön oman toiminnan kautta suhteessa Turun kaupungin panostukseen, %. (kerroin ja t€) = (Hankkeiden budjetoitu ulkoinen rahoitus / kaupungilta laskutettu kuntaraha)	9	4,5	5	6	6,5	7
---	---	-----	---	---	-----	---

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Hankerahoituksen perusteellinen valmistelu yhteistyössä yritysten, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä rahoittajien kanssa. Kansainväliin hankkeisiin osallistuminen. Yritysten sitouttaminen hankkeisiin jo suunnitteluvaiheessa.

#### Tavoite: Toiminnan tehokkuus ja käyttöaste

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Käyttötunnit (oppilaitokset)	3 737	4500	4600	4700	4800	4900
Käyttötunnit (teollisuus)	4 823	6000	6300	6600	6900	7200

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Oppilaitospalveluja ja uusia yrityspalveluja kehittämällä.

Tilojen ja laitteiden käyttö, kävijämäärillä mitattuna koneteknologiakeskuksessa) 200 kävijä /vk, 34 vk/vuosi = 6800 kävijää vuodessa	7 981	7000	7200	7400	7600	7800
---	-------	------	------	------	------	------

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Palvelujen lisääminen oppilaitoksille, korkeakouluille ja yrityksille tarvelähtöisesti.

# Konserniyhteisöt 2016 - 2019

## Koneteknologiakeskus Turku Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	2013	2014	2015E	TS 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Ulkoisen rahoituksen osuus, %	18,0	9,0	80	80	80	80	80
Kontaktien määrä meri- ja metalliteollisuuden yrityksiin	1 212	1 160	1200	1200	1200	1200	1200
a) Yritykset projekteissa	154	184	130	150	160	180	190
b) joista meriklusterin verkostoyrityksiä	119	141	120	125	130	135	140
<b>Toiminnan laajuus ja tulos*</b>							
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot (1.000 €)	2 448	2 435	2100	2254	2350	2450	2500
Liikevoitto (1.000 €)	-350	-58	-60	0	10	20	30
Tilikauden tulos (1.000 €)	-352	-58	-64	0	10	20	30
Kaupunkikonsernin panostukset (1.000 €)	630	630	630	630	630	630	630
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)*	30	24	40	40	50	60	70
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	-83	-23	-75	0	10	11	12
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-83	-23	-75	0	10	11	12
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	38	34	30	30	33	36	39
Nettovelkaantumisaste, %	-0,22	0	0	0	0	0	0
*) vuodet 2013 – 14 nettoinvestoinnit							

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Koneteknologiakeskus on nykyaikaisine koneineen ja laitteineen ehdottoman välttämätön alueen teknologiateollisuudelle, joka edellyttää valmistuvien opiskelijoiden osaamisen vastaavan sekä nykypäivän, että tulevaisuuden yrityselämän tarpeita ja tavoitteita. Ammattitaitovaatimukset kasvavat koko ajan, joten tarve ei ainakaan vähene. Työvoimapulaa on odotettavissa tulevaisuudessa, koska vapaan työvoiman osaaminen ei kohtaa yritysten osaamistarpeita.

**Oppilaitoksille on varmistettava jatkossakin mahdollisuus käyttää keskuksen modernia työelämälähtöistä oppimisympäristöä.**

Koneteknologiakeskuksen toiminta on tärkeää alueen teknologiateollisuuden tulevaisuuden kehittämiseksi. Koneteknologiakeskukseen on rakennettu yksi maailman parhaista oppimis- ja kehittämisympäristöistä (innovaatio-alusta).

Haasteena on yritysyhteistyön onnistuminen. Huomioitava, ettei Koneteknologiakeskuksen tarkoitus ole kilpailla paikallisten yritysten kanssa, vaan yhteistyössä kehittää yritysten toimintoja. Viimeaikaisten onnistumiset yritysten tukemisessa antavat hyvän pohjan tulevaisuudelle.

Haasteita tuovat myös oppilaitosten rahoitusten ja kaupungin rahoituksen mahdolliset uudelleenjärjestelyt. Ne vaikuttavat suoraan Koneteknologiakeskuksen toimintaedellytyksiin.

Koneteknologiakeskuksen rahoitusrakenne olisi järjesteltävä eri tavalla sopimus pohjaisesti kuin nyt. Nyt sopimukset tehdään erikseen jokaisen oppilaitoksen kanssa ja vuosittain sopimukset neuvotellaan uudestaan. Tällöin pitkäjänteinen sitoutuminen puuttuu, eikä Koneteknologiakeskuksen tulevaisuutta voi suunnitella pitkällä aikavälillä.

Selkeämpi malli olisi varata määrärahat perusrahoitukselle. Tällöin Koneteknologiakeskuksen palvelut olisivat oppilaitosten "vapaasti käytössä" ja toimintaa voisi yhdessä kehittää pitkäjänteisesti. Oppilaitokset voisivat keskittyä opetusta tukevaan Koneteknologiakeskuksen mielekkääseen käyttöön.

### Turun Aikuiskoulutussäätiö

Toimitusjohtaja Harri Seikola

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Säätiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Aikuiskoulutussäätiö on merkittävä osa niin valtakunnallista kuin seudullista koulutus-, työvoima- ja elinkeinopoliittista palvelurakennetta. Säätiön oppilaitosten tavoitteena on omalta osaltaan edistää seutukunnan hyvinvointia, kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä sekä työmarkkinoiden toimivuutta. Turun Aikuiskoulutussäätiö on osa yrityspalvelurakennetta, joka tukee ja mahdollistaa uutta elinkeinotoimintaa talousalueellaan huolehtimalla osaavan työvoiman riittävydestä.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö ylläpitää Turun kaupungissa Turun Aikuiskoulutuskeskusta ja Turun kesäyliopistoa itsenäisinä oppilaitoksina, joiden tehtävänä on tarjota ja järjestää ammatillista ja yleissivistävää aikuiskoulutusta sekä avointa korkeakouluopetusta sekä koulutukseen läheisesti liittyvää palvelu-, tutkimus- ja työtoimintaa sekä toimia muutenkin säätiön tarkoitusta edistävällä tavalla.

Säätiö on yleishyödyllinen yhteisö eikä tavoittele voittoa, mutta pitää jatkuvana tavoitteenaan, että säätiön ylläpitämät oppilaitokset ovat taloudellisesti itsensä kannattavia.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Suomen kansantalouden tuotannon lasku, ennen kaikkea vaikeudet rakentamisessa ja teollisuudessa heijastuvat yhä enenevässä määrin myös aikuiskoulutukseen. Yritysten henkilöstön koulutusmäärärahat ovat supistuneet, samoin oppisopimusten tekeminen on vaikeutunut.

Valtionosuusrahoitteen koulutukseen sekä työvoimapolitiikkaan koulutukseen on odotettavissa melko suuria leikkauksia v. 2017. Samoin vuoden 2018 alussa voimaan astuva uusi ammatillisen koulutuksen laki tulee aiheuttamaan suuria muutoksia ammatillisen koulutuksen kenttään.

Toimintaympäristön muutokset edellyttävät koulutusten tarjonnassa alueella vahvempaa koordinoitua ja yhteistyötä. Turun Aikuiskoulutuskeskuksen ja alueen muiden oppilaitosten välillä yhteistyötä on lisätty entisestään.

Valtakunnallista yhteistyötä muiden aikuiskoulutuskeskusten kanssa tehdään huomattavassa määrin, eritoten Helsingin Amiedun ja Tampereen aikuiskoulutuskeskuksen kanssa.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Aikuiskoulutuksella on alueellisesti hyvin vahva elinkeinopoliittinen rooli. Tavoitteena on pystyä vastaamaan elinkeinoelämän koulutukselle asetamiin haasteisiin yhteisenä päämääränä alueen elinkeinoelämän menestyminen ja kilpailukyky.

Turun Aikuiskoulutussäätiö pyrkii kehittämään toimintaansa alueen elinkeinoelämän vaatimusten mukaan jatkuvalla vuoropuhelulla yritysten ja ylipäätään työelämän kanssa.

Esiin tulleiden tarpeiden sekä tehtyjen koulutustarvekartoitusten pohjalta kehitetään uusia koulutustuotteita yhdessä työelämän kanssa. Tavoitteena on ylläpitää ja lisätä eri ammattialojen osaamispääomaa ja näin varmistaa seutukunnan menestyminen yhä tiukkenevassa kilpailussa.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Aikuiskoulutuksen määrä ja vaikuttavuus						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Opiskelijamäärä	9 799	9 700	10 700	10 500	10 500	10 500
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Opiskelijatytytyväisyys	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
<ul style="list-style-type: none"> <li>- nuorten aikuisten osaamisohjelman koulutusten lisääminen vuonna 2016</li> <li>- valtionosuusrahoituksen tehokas käyttö</li> <li>- laatujärjestelmän mukainen opetustoiminnan kehittäminen ja seuranta</li> <li>- 30-50 vuotiaiden osaamisohjelma vuonna 2016</li> </ul>						

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Aikuiskoulutussäätiö

Tavoite: Säätiön toiminnan tehokkuus, taloudellisuus ja vakavaraisuus						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Muu kuin VOS rahoitus / Liikevaihto (1 000 €)	12.589	10 100	12 300	11 100	11 100	11 100
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä						
Omatoiminen tuottojäämä (liikevoittoa vastaava erä)	1.583	589	880	750	750	750
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uusien rahoituskanavien etsiminen mm. yritys- ja hankerahoitus, toiminnan tehostaminen ja rakenteiden uudistaminen.						

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Opiskelijamäärä, henkilöä	10 030	9 800	9 700	10 700	10 500	10 500	10 500
Maahanmuuttajakoulutus:							
i) opiskelijatyöpäivät	76 600	101 000	84 000	95 000	95 000	95 000	95 000
ii) opiskelijamäärä	1 200	1 800	1 250	1 500	1 500	1 500	1 500
Henkilöstö- ja yhteishankintakoulutus/ Liikevaihto (1 000 €)	834	794	620	720	850	850	850
Opiskelijatytytyvyisyys, asteikko 0-5	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Työnantajatytytyvyisyys, asteikko 0-5	4,2	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
<b>Toiminnan laajuus ja tulos*</b>							
Varsinaisen toiminnan tuotot (1.000 €)	18 899	19 804	18 114	18 500	16 700	16 700	16 700
Omatoiminen tuottojäämä (1.000 €)	370	1 583	589	880	750	750	750
Ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (1.000 €)	416	1 629	614	930	800	800	800
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)*	933	851	550	1 000	1 000	1 000	1 000
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	2,5	8,0	3,2	4,0	3,3	3,2	3,1
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,5	7,9	3,2	4,0	3,3	3,2	3,1
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	85	83	83	84	84	85	85
Nettovelkaantumisaste, %	-23	-32	-32	-31	-30	-29	-28

\*vuodet 2013-14 nettoinvestoinnit

# Turun kaupungin toimintasuunnitelma 2016 – 2019

---

## TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuosi 2016 tulee koulutuksen kentällä olemaan vielä kohtuullinen. Turun Aikuiskoulutussäätiön kohdalla uskotaan niin opiskelijamäärien kuin myös liikevaihdon olevan hienoisessa kasvussa.

Koulutusten laatu, opiskelijatytyväisyys ja työnantajatytyväisyys pyritään pitämään edelleen korkeana. Pidämme tärkeimpänä tavoitteenamme koulutusten ja kehittämistehtävien laadun säilymistä.

Varsinaisen toiminnan tuottotavoitetta sekä ylijäämää pyritään hieman kasvattamaan. Omavaraisuusaste pyritään myös pitämään edelleen korkeana.

Alueellisesti aikuiskoulutuksen tarve ja kysyntä on edelleen melko korkea. Erityisesti so-te ala ja meriteollisuus edellyttäisivät tällä hetkellä jopa enemmän koulutusta kuin rahoitus sallii.

Pakolaistilanteen äkillinen muutos tulee aiheuttamaan suuria tarpeita kotouttamiskoulutukseen, jota Turun Aikuiskoulutuskeskus on jo vuosikymmeniä ansiokkaasti toteuttanut. Todennäköisesti maahanmuuttajakoulutuksen volyyymi tulee kasvaamaan jo v. 2016.

Valtionosuusrahoitukseen sekä työvoimapolitiiseen koulutukseen vuonna 2017 tulevat suuret leikkaukset sekä vuoden 2018 alusta voimaan astuva uusi ammatillisen koulutuksen laki tulevat vaikuttamaan merkittävästi koko ammatillisen koulutuksen kenttään.

Turun Aikuiskoulutussäätiön kohdalla tilanne koko maahan nähden tulee olemaan hieman helpompi. Toimintamme kasvukeskusalueella edellyttää päättäjiltä tarveharkintaa valtionosuusrahoituksia päätettäessä. Toisaalta alueen elinkeinoelämä vaatii kilpailukyvyyn säilyttämiseksi jatkuvaa osaamispuutteen ylläpitoa ja kehittämistä. Näin ollen ei koulutustarve mihinkään katoa, rahoituslähteet sen sijaan saattavat muuttua.

Aikuiskoulutuksen elinkeinopoliittinen rooli edellyttää jatkossa yhä vahvempaa työelämän kehittämistä. Valtiovallan rahoitusratkaisuista huolimatta työelämän ja aikuiskoulutuksen välille on löydettävä entistä tehokkaampia keinoja henkilöstön kehittämiseen ja kilpailukyvyyn vahvistamiseen.

### Turun Ammattikorkeakoulu Oy

Toimitusjohtaja Vesa Taatila

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toteuttaa ammattikorkeakoulutoimintaa valtioneuvoston sille antaman toimiluvan mukaisesti ammattikorkeakoululain määrittelemällä tavalla.

Vuonna 2015 hyväksytyn strategian mukaisesti yhtiö on olemassa Varsinais-Suomen työelämän, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Yhtiön ensisijaisena tehtävänä on tuottaa osaavia ammattilaisia Varsinais-Suomen työelämän kehittämiseen. Yhtiöllä on myös tärkeä rooli alueen kilpailukyvyn ja elinvoiman rakentamisessa – yhtiö on osaltaan kehittämässä Turku pohjoisen Itämeren kiinnostavammaksi ja rohkeasti uudistuvaksi korkeakoulu- ja kulttuurikaupungiksi, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Yhtiö on aktiivisesti luomassa Varsinais-Suomesta yhteistyön ja kumppanuuden maakuntaa, jossa elämisen laatu on parasta. Yhtiön onnistuminen mitataan Turun ja koko Varsinais-Suomen hyvinvoinnilla, elämisen laadulla ja menestyksellä kansainvälisessä kilpailussa.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Keskeinen kansallinen muutostekijä on kehittyvä korkeakoululainsäädäntö ja –rahoitusmalli. Lainsäädännön osalta ollaan vaiheessa, jossa edellisten vuosien suuria muutoksia konsolidoidaan perustoiminnan osaksi. Rahoitusmalli on muuttumassa siten, että ammattikorkeakoulujen rahoituskehityksen ennakoidaan pienenevän tasaisesti vuosina 2016-2019. Samalla itse malliin on tulossa muutoksia, joista merkityksellisin on strategisen rahoituksen osuuden lisäys. Yhtiö varautuu muutoksiin olemalla aktiivisesti mukana mallin kehitykseen liittyvässä keskustelussa ja vahvistamalla ulkoisten lähteiden kautta tulevaa rahoitusta.

Keskeinen alueellinen muutostekijä on työelämän kehitysmuutosta. Tällä hetkellä vaikuttaa, että huolimatta alueen työelämän toiminnan tehostamistoimista niiden liiketoiminta tulee kasvamaan lähivuosina, mikä avaa ammattikorkeakoululle paljon yhteistyömahdollisuuksia niin tutkintotuotannon kuin kehittämisprojektien kautta. Alkava kasvu on kuitenkin edelleen herkässä vaiheessa, joten lähivuosien kehitystä on vaikea arvioida tarkasti. Yhtiö valmistautuu erilaisiin skenaarioihin keskittymällä strategiansa mukaisilla painopisteillä korkean tason käytännön osaamisen tuottamiseen sekä opiskelijoille että työelämäkumppaneille. Li-

säksi yhtiö tiivistää yhteistyötään strategiassa määriteltyjen korkeakoulu- ja konsernikumppaneiden kanssa.

Kansainvälisesti keskeinen muutostekijä liittyy mahdollisiin tutkintomaksuihin sekä kovenemaan kilpailuun osaamisen tuottamisessa. Tutkintomaksuihin yhtiö varautuu tuoteistamalla kansainvälisesti kiinnostavia koulutusohjelmia tarjottavaksi EU- ja ETA-maiden ulkopuolisille potentiaalisille opiskelijoille. Kovenemaan kilpailuun varaudutaan vahvistamalla korkeaa osaamistasoa ja yhteyksiä paikalliseen työelämään. Lisäksi yhtiö tiivistää yhteistyötään kansainvälisessä CARPE-verkostossa.

Vuosina 2018-2019 yhtiön toiminta Turussa tiivistyy Kupittaaan kampukselle. Toimenpiteellä oletetaan syntyvän sekä taloudellisia säästöjä että toiminnallisia etuja eri alojen tiivistyvän yhteistyön kautta.

Niukkenevasta valtionrahoituksesta huolimatta yhtiö arvioi pystyvänsä laajentamaan TKI- ja palveluliiketoiminnan tuottamaa rahoitusta siten, että toimintaa voidaan aktiivisesti kehittää alueen työelämän tarpeista lähtien. Näin ollen kaudella 2016-2019 ei ole oletettavissa tarvetta henkilöstörakenteen tiivistämiselle.

##### Yhtiön toiminnan päätavoitteet vuosille 2015 - 2017

Tavoite 1: Tulevaisuuden teknillisen innovaatiokorkeakoulun rakentaminen Turkuun.

Tavoite 2: Hyvinvoinnin kehittämisen systematisointi strategiassa määritellyillä kärkialoilla.

Tavoite 3: Innovaatiopedagogisen oppimisjatkumon toteuttaminen kaikessa toiminnassa.

Tavoite 4: Innostavan yhteisön aikaansaaminen.

Tavoite 5: Toiminnan keskittäminen Kupittaaan kampukselle.

Tavoite 6: Korkeakoulu- ja konserniyhtiöyhteistyön kehittäminen.

Tavoite 7: Ulkoisen rahoituksen määrän kasvattaminen.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Ammattikorkeakoulu Oy

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön menestyminen ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin perustuvassa rahanjaossa.						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Valtion rahoitus (1000 €)	60 317	57 148	56 576	56 010	55 450	54 896
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: parannetaan toiminnan tulokellisuutta uuden rahoitusmallin mukaisilla mittareilla, joista suurin painoarvo on suoritetuilla tutkinnoilla (46 %), 55 op/v suorittaneilla opiskelijoilla (26 %) ja ulkoisella TKI-rahoituksella (8 %)						
Turun ammattikorkeakoulussa suoritetut AMK-tutkinnot, kpl	1688	1690	1700	1700	1690	1690
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opintojaksojen vuositarjonnan vähentyessä opiskelijoiden henkilökohtaisiin opintosuunnitelmiin (HOPS) sijoitetaan vapaasti valittavia opintoja muista koulutusohjelmista (30 op tutkintosäännössä), opinnäytetöiden ohjausta tehostetaan, normi+1 -vuotisten ja yliaikaisten opiskelijoiden tehostettu ohjaus. Tutkintotuoton ennustettu väheneminen johtuu vuoden 2012 aloituspaikkaleikkauksista, jotka realisoituvat 2016-2018.						
Vähintään 55 op suorittaneet opiskelijat Turun ammattikorkeakoulussa, kpl	3218	3100	3200	3200	3200	3200
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opetussuunnitelmien ja arviointimenetelmien kehittäminen, aiempien opintojen hyväksilukukäytäntöjen ja osaamisnäyttöjen kehittäminen. Opettajatuutorit ohjaavat opiskelijoita valitsemaan opintoja väh. 55 op /vuosi. Kiinnitetään erityistä huomiota niiden opiskelijoiden ohjaukseen, joiden opintopistekertymä on keväällä noin 50 op. 55 op –tuoton tasaantuminen johtuu vuoden 2012 aloituspaikkaleikkauksen vaikutuksesta, mikä on aiheuttanut opiskelijoiden määrän vähenemisen.						
TKI-rahoituksen ulkoisen rahoituksen osuus (urah), (1000 €)	6 303	6 000	6 300	6 615	6 945	7 293
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opettajien ja tutkimusryhmien TKI-osaamisen vahvistaminen (esim. TKI-osaajavalmennus), TKI-keskuksen ja muiden tukipalveluiden vahvistaminen, osaavan hankehenkilöstön rekrytointi.						
Opiskelijatytyväisyys (1-5) huom mittari muuttumassa!	3,5	7855	7950	8000	7950	8000
Opiskelijatytyväisyyden mittausmekaniikka muuttuu vuonna 2015 siten, että mittarissa seurataan kaikkien valmistuneiden antamien 7-portaisten vastausten summaa (valtionrahoituksen laskentaperuste). Tämä johtaa siihen, että opiskelijamäärän supistuessa tulosten tasaisena pitäminen vaatii lisätoimenpiteitä, joista keskeisin on opiskelijoiden sisällyttäminen innostava yhteisö –toimintasuunnitelman toteutukseen.						



# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## Turun Ammattikorkeakoulu Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kassan riittävyys, pv	-	66	45	45	45	45	45
Kiinteistökustannukset, (1000 €)	14 600	14 257	14 300	14 300	14 400	14 600	14 700
Kulut suhteessa budjetoituun, %	98,2	93,1	95	98	98	98	98
Liikevaihto, (1000 €)	75 070	70 950	68 350	67 550	68 000	67 400	67 400
Nettoinvestoinnit, (1000 €)	0	1 010	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Nettotulos, (1000 €)	3 100	4 973	490	100	140	200	250
Palveluliiketoiminnan liikevaihto, (1000 €) 2013 ja 2014 sis. liikevaihdon ja muut tuotot.	3 543	3 104	1 500	1 650	1 815	1 996	2 196
Palveluliiketoiminnan nettotulos, €	0	0	0	50 000	95 000	149 000	208 000
Tulos suhteessa budjetoituun, %	-	5 837	5	1	1	1	1
FTE opiskelijat	7875	7646	7500	7400	7300	7400	7400
Sairauspoissaolot (% pt. henkilöstö)	2,8	2,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Henkilöstön määrä, päätoimiset HTV	776	679	650	660	660	670	670

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Talousarvio- ja suunnitelma ovat tässä vaiheessa alustavat, mutta vuoden 2016 osalta todennäköisesti kohtuullisen lähellä lopullista, joka käsitellään yhtiön hallituksessa joulukuussa. Toimitamme tarkennetun talousarvion ja taloussuunnitelman niiden käsittelyn jälkeen konsernille. Jatkossa siirrymme rullaavaan budjetointiin, jonka ansiosta voimme toimittaa tarkat luvut konsernille aiempaan ajankohtana.

Kokonaisuudessa vuosi 2016 vaikuttaa taloudellisesti taiseiselta ja yhtiön taloudellinen tilanne säilyy hyvänä. Liikevaihto säilyi aiemmalla tasolla, mutta tulostaso laskee valtionrahoituksen pienemisen johdosta. Valtionrahoitus tulee ennusteen mukaan laskemaan 1,5-2,5 % suhteessa vuoteen 2015. Lasku vaikuttaisi olevan keskimääräistä pienempi hyvin kehittyneiden rahoitusmallitulojen johdosta. Arvion mukaan valtionrahoituksen lasku voidaan kompensoida täysimääräisesti ulkoisella rahoituksella, ts. palveluliiketoiminnan ja TKI-toiminnan lisääntymisellä, mutta näiden toimintojen tuottaminen vaatii myös hieman korkeamman resursoinnin, mikä pienentää tulosta. Lisäksi vuosina 2016-2019 yhtiö tulee tekemään mittavat projektit Kupittaan kampuksen kehittämiseksi ja uuden strategian mukaisen toimintamallin synnyttämiseksi, mitkä tulevat syömään tuloksellisuutta väliaikaisesti.

Palveluliiketoiminnan liikevaihdon putoaminen vuonna 2015 johtuu sen muuttuneesta määrittelystä, ei toiminnan supistumisesta. Aiemmassa määrittelyssä oli mukana ns. opetuksen liiketoiminta, joka on tuottanut myös rahoitusmallisuoritteita. Vuoden 2015 alusta mukaan on voitu laskea vain aidosti kilpaillulla markkinalla ollut liiketoiminta, joka ei synnytä rahoitusmallisuoritteita. Vuonna 2016 palveluliiketoiminnan arvioidaan kääntyvän voitolliseksi jo olemassa olevan tilauskannan nopean kehittymisen johdosta. TKI-toiminnan kannattava vahvistuminen perustuu innovaatiopedagogiikan mukaiseen toimintaan, jossa opetus ja kehittämishankkeet integroidaan kokonaisuudeksi.

FTE-opiskelijoiden määrän väheneminen juontuu vuoden 2012 aloituspaikkaleikkauksista. Tuolloin lopetettujen tai vähennettyjen koulutusten opiskelijamäärät pienenevät nollaan vuoteen 2018 mennessä, kun opiskelijat valmistuvat. Oletamme kuitenkin, että saamme seuraavissa tavoiteneuvotteluissa aiempaa suuremmat tutkintotuottotavoitteet tekniikkaan ja sosiaali- ja terveysalalle, mikä vaikuttaa positiivisesti FTE-opiskelijoiden määrään 2018 alkaen.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

### Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

Toimitusjohtaja Pekka Peltomäki

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Asumisoikeusasuntojen omistaminen, ylläpito ja tuottaminen sekä asumisoikeuksien luovuttaminen käyttäjille voimassa olevien säännösten mukaisesti Turussa ja lähikunnissa. Yhtiö toimii yleishyödyllisenä yhtiönä tavoittelematta liiketaloudellista voittoa.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Asuntokauppa on yhä pysähtyneessä vaiheessa. Asiakkaiden luottamus omaan tulevaisuuteen ja päätöksentekovalmius on alhainen. Aso-markkina toimii samankaltaisesti. Kuluva vuoden aikana on ilmennyt viitteitä, että ns. aallonpohja olisi ohitettu. Toisaalta aso-sopimuksia ei myöskään irtisanota, joten vaihtuvuus on alhaista.

Seniorikysyntä ja pienasuntojen kysyntä kehittyvät positiivisesti. Tähän kysyntäsegmenttiin meillä onkin tulossa vuonna 2016 uutta tarjontaa.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Vuoden 2015 alussa toteutettu organisaatio- ja toimintatapa-muutos tehostaa yhtiön toimintaa kokonaisuudessa.

Käyttöasteen parantaminen: asuntojen markkinointitapoja kehitetään. Painopiste on netin kautta tapahtuvassa markkinoinnissa, tuotetaan liikkuvaa kuvaa.

Kiinteistöjen arvon kasvattaminen: tehdään laajasti vuosikorjaustöitä sekä käynnistetään vanhimpien kiinteistöjen jaksottaisia korjauksia, uudistuotantoa hyvillä tonteilla.

Palveluketjujen laadun parantaminen: kehitetään tietojärjestelmiä, kehitetään yhtenäisiä isännöinnin toimintatapoja, mitataan asiakastytyväisyyskyselyillä.

Henkilökunnan jaksaminen: tehdään vuosittain henkilökunnalle työtyytyväisyys- ja työilmapiirikyselyt, käydään kehityskeskustelut kaksi kertaa vuodessa, ylläpidetään koulutuksella henkilökunnan osaamista.

Vakaa talous: kiinteistöjen ylläpito-, korjaus- ja pääomakulut katetaan käyttövastiketuloilla, kassavaroja sijoitetaan riskittävästi, markkinatilanteen vaatiessa tyhjiä asuntoja vuokrataan.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Käyttöaste, %	94,6	95,0	95,6	96,0	97,0	97,5
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Markkinoinnin kehittäminen, asuntojen haluttavuuden ja käyttöarvon ylläpito kiinteistö- ja asuntokorjauksin, myös vuokraamalla määräaikaisten vuokrasopimuksilla.						

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto (1.000 €)	20.750	21.539	21.854	22.510	23.185	23.880
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Käyttövastikkeita korotetaan vuosittain kustannustason ja pääomakulujen kehityksen mukaisesti.						
Liikevoitto (1.000 €)	4.147	4.200	3.419	3.826	3.941	4.060
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Liikevoitto kattaa yhtiön rahoituskulut sekä varautumisen kiinteistöjen jaksotusten ja perussparannuskorjausten rahoittamiseen so. asuintalo/korjausvaraus. Varmistetaan, että toimitaan lainaehtojen mukaisesti ja että kiinteistökorjauksiin varaudutaan niiden kulumista ja ikääntymistä vastaten.						

# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

Tavoite: Asumisoikeusasuntojen riittävyys						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä	2.564	2.564	2.617	2.688	2.738	2.788
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Uudisrakentamista toteutetaan suhdannepoliittisesti tarkoituksenmukaisesti. Hankkeet kilpailutetaan ja toteutetaan hyvin sijaitseville tonteille. Paras kysyntä kohdistuu keskustan ja palvelujen lähellä oleville kerrostalotonteille, joihin seniorikansalaiset ovat valmiita muuttamaan. Jonkin verran tuotetaan yksikerroksisia pari- ja rivitaloasuntoja perheille.						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä suhteessa toiminta-alueella olevien ASO-asuntojen kokonaismäärään (%)	68,2	67,4	67,5	67,5	67,5	67,5
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Vaso jatkaa uudistuotantoa harkitusti ja kysyntää vastaavasti. Tavoitteena ei ole olla suurin aso-tuottaja talousalueella.						

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Käyttöaste, %	94,3	94,6	95,0	95,6	96,0	97,0	97,5
Asukasvaihtuvuus, %	15,0	15,7	16,0	16,0	16,5	17,0	17,0
Yli/alikysyntä: tyhjät asunnot kauden lopussa	82	113	80	80	80	60	60
Uudet aso-nro-hakemukset kuntiin, kpl	3.162	2.663	2.700	2.900	3.000	3.000	3.000
Keskimääräinen käyttövastike (€/as-m <sup>2</sup> /kk)	9,77	10,03	10,32	10,50	10,71	10,92	11,14
Keskimääräiset hoitokulut (€/as-m <sup>2</sup> /kk)	4,90	4,84	5,00	5,58	5,69	5,80	5,92
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	19.553	20.750	21.539	21.854	22.510	23.185	23.880
Liikevoitto (1.000 €)	3.856	4.147	4.200	3.419	3.826	3.941	4.060
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (1.000 €)	1.395	1.636	1.416	1.478	1.350	1.371	1.393
Nettoinvestoinnit (1.000 €)	13.294	897	2.500	6.927	12.780	9.300	9.600
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	3,6	4,1	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,4	2,5	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Vieras pääoma €/asunneliometri	743	745	720	707	698	681	675
Osinkotuotto kaupungille (1.000 €)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	22,0	22,4	21,0	22,0	22,0	22,0	22,0
Nettovelkaantumisaste, %	338	326	320	330	330	330	330

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017–2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Asuntomarkkinan tilanne säilynee ensi vuodenkin nykyisen kaltaisena eli hiljaisena. Sen seurauksena asukkaiden vaihtuvuus pysyy alhaisena. Pääomakulut pysyvät inflaation ja korotason alhaisuudesta johtuen nykyisellään. Hoitokulut jatkavat elinkustannusindeksiä kovempaa nousua, mutta ensi vuonna aiempaa hitaammin. Suunnitelmakauden edetessä em. kaikki tekijät kiihtyvät odotetun laajemman talouskehityk-

sen parantuessa. Samalla on odotettavissa parannusta lähiöiden riviasuntojen kysyntään ja käyttöasteeseen. Vasolla on käynnistymässä tauon jälkeen uudishankkeita hyvillä tonteilla. Lisääntyvän korjaustoiminnan kanssa tämä kasvattaa investointien määrää. Liikevaihto kasvaa lisääntyvän asuntomäärän ja lähinnä hoitokulujen johdosta. Uudistuotannon käynnistyessä hakijamäärä kasvaa kuntien aso-numeroiden hakijoina.

# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## TVT Asunnot Oy

### TVT Asunnot Oy

Toimitusjohtaja Teppo Forss

Alla esitetty ei ole TVT Asunnot Oy:n hallituksen käsittelemä, kokouspäivä 16.9.2015

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö tarjoaa vastuullisena vuokranantajana asukkaalleen kohtuuhintaista turvallista asumista ja monipuolisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja. Se on kilpailukykyinen ja laadukas asiakaslähtöinen yritys.

Yhtiö kantaa vastuuta etenkin kaupungin sosiaalisesta vuokra-asumisesta. Se noudattaa toiminnassaan voimassaolevaa osakeyhtiölakia, arava- ja korkotukilainsäädäntöä sekä muuta toimintaa koskevaa lainsäädäntöä.

Yhtiö omistaa ja hallinnoi n. 11.000 erilaista asuntoa ympäri Turku. Tämä vastaa n. 10 % kaikista asunnoista ja n 25 % vuokra-asunnoista, mikä on tyypillinen keskuskaupunkien asuntorakenne. Yhtiöllä on noin 20.000 asukasta. Yhtiö muodostaa konsernin tytär- ja osakkuusyhtiöineen.

Yhtiö noudattaa lakien ja ohjeiden mukaan omakustannusperiaatetta. Asuinhuoneistojen vuokrat määräytyvät asuinhuoneistokohtaisesti, asunnon sijainnin, kunnon ja varustetason mukaan ja muodostuvat kiinteistön hoitokuluista sekä koko yhtiön asuntokannan rakentamiseen ja peruskorjaamiseen ottamien lainojen koroista ja lyhennyksistä.

Omalle pääomalle omistaja on edellyttänyt muiden yleishyödyllisten asuntotoimijoiden tuottotavoitteisiin rinnastettavaa kohtuullista tuottoa. Vuosittainen tuotto realisoituu pääosin yhtiölle myönnetyllä pääomalinalla.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Vuokra-asumiseen vaikuttavat tulot, varallisuus, tarpeet, suhdanteet ja väestörakenne sekä niiden kehitys. Merkittävimmät toimintaympäristön muutoksiin liittyvät riskit ovat vaihtelut asuntojen kysynnässä ja sitä kautta käyttöasteessa sekä vaihtelut rahoituksen ja hoitokulujen hinnassa.

Suuri osa yhtiön rakennetusta asuntokannasta tulee peruskorjauksikään lähivuosina. Yhtiöllä on edessä suurten peruskorjauksen aika mm. 70-luvuilla rakennetuissa kohteissa.

Asukkaiden toiveet ja vaatimukset palvelullisesti ja laadullisesti jatkavat kasvuaan, mikä heijastuu toimintoihin ja kustannuksiin.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö muuntuu seudulliseksi asuntotarjoajaksi.

Yhtiön asuntojen kokonaismäärää voidaan kasvattaa hallitusti siten, että yhtiön asuntokannan suhteellinen osuus Turun asuntokannasta pysyy samana ja yhtiön omistamien asuntojen määrä liikkuu 5 %:n vaihteluvälillä sisällä suhteessa Turun kokonaisasuntokantaan.

Yhtiön erääntyvät arava- ja korkotukilainat jälleenaohoitetaan konsernin sisäisellä lainalla yhteistyössä konsernihallinnon talousasioiden kanssa, siltä osin kun tulorahoitus ei riitä niiden poismaksamiseen. Tavoitteena on koko konsernin hyötyminen emokaupungin edullisesta varain-hankinnasta, joka kanavoidaan osin myös yhtiölle. Tällä pyritään hillitsemään yhtiön vuokralaisten yleistä asumiskustannusten nousua.

Jälleenaohitus liittyy osaltaan myös yhtiön vanhojen aravalainojen konvertointiin, joille kaupunginvaltuusto on myöntänyt omavelkaisen takauksen. Jälleenaohitus hoidetaan ilman kaupungin takausta lainojen erääntyessä, mikäli se on kaupunkikonsernin edun mukaista.

Yhtiö voi toimia kaupungin kumppanina peruspalvelutoimintojen järjestämiseen liittyvissä erityisryhmien asuntotarvetta koskevissa hankkeissa.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö tulouttaa Turun kaupungille vuosittain lainasopimusten mukaisen korkotuoton						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Turun kaupungille pääomalinasta maksettava korko (1.000 €)	2.271	2.271	2.277	2.271	2.271	2.271
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla.						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Turun kaupungin muista lainoista maksettava korko (1.000 €)	3.536	3.700	3.630	3.450	3.290	3.250

# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## TVT Asunnot Oy

### Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto (1 000 €)	73.687	74.500	74.700	74.900	75.200	75.600

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuokrien kehitys kuluttajahintaindeksin mukaisesti.

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevoitto (1 000 €)	15.587	15.000	12.000	12.100	12.200	12.300

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla.

### Tavoite: Asuntojen käyttöaste pidetään hyvänä

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Käyttöaste %	97,6	97,5	> 97	> 97	> 97	> 97

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Ymmärretään asiakkaan tarpeita asunnolle ja palvelullisesti. Pidetään asunnon hinta kohtuullisena.

### Tavoite: Yhtiön sosiaalisten tavoitteiden täytyminen

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä / asuntojen määrä kaupungissa %	10,2	10,2	10,4	10,5	10,6	10,6

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Asuntokannan osuus pidetään kiinteistökehityksellä vakiona vaihteluvälin 10,2 - 10,7 % sisällä. Nykyisessä suhdannetilanteessa on kannattavaa lisätä asuntotuotantoa, siten että päästää lähelle tavoitellun vaihteluvälin ylärajaa. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta.

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Nettoasuntomäärän muutos (Uudistuotanto - luopuminen)	-36	+116	+200	+200	+200	+200

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kiinteistökehitys, joka kasvattaa asuntomäärää n. + 200 asuntoa vuodessa. Nykyisessä suhdannetilanteessa on kannattavaa lisätä asuntotuotantoa, siten että päästää lähelle tavoitellun vaihteluvälin ylärajaa. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta.

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Erityisryhmien asuntosopimukset / yhtiön hallinnassa oleva asuntokanta %	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhteistyö erityisryhmien asuttajien kanssa.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## TVT Asunnot Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Käyttöaste, %	97,7	97,6	97,5	> 97	> 97	> 97	> 97
Vaihtuvuus, %	20,3	21,4	21	< 22	< 22	< 22	< 22
Voimassa olevia asuntohakemuksia vähintään, kpl	1.463	2.047	1.700	1.500	1.500	1.500	1.500
Asukastoimikuntien määrä, % asuintalokohteista	73	76	76	> 75	> 75	> 75	> 75
Keskimääräinen neliövuokra (€/as-m <sup>2</sup> /kk)	9,97	10,3	10,5	10,5	10,6	10,6	10,7
Keskimääräiset hoitomenot (€/as-m <sup>2</sup> /kk)	6,33 *)	6,46	6,5	6,6	6,6	6,7	6,7
*) Laskentatapaa tarkennettu. Laskettu ainoastaan suorassa omistuksessa olevien kiinteistöjen osalta.							
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	71.658	73.687	74.500	74.700	74.900	75.200	75.600
Liikevoitto (1.000 €)	15.878	15.587	15.000	12.000	12.100	12.200	12.300
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (1.000 €)	4.747	5.593	5.000	> 2.000	> 2.000	> 2.000	> 2.000
Nettoinvestoinnit (1.000 €)	14.528	13.699	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	8,5	9,1	8,5	> 8	> 8	> 8	> 8
Sijoitetun pääoman tuotto, %	4,0	4,0	4,0	> 4	> 4	> 4	> 4
Pääomalainan (28 milj. euroa) tuotto kaupungille (1.000 €)	2.271	2.271	2.271	2.277	2.271	2.271	2.271
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	11,4	12,4	12,5	> 9	> 9	> 9	> 9

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017–2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Uudistuotantoa ei pystytä toteuttamaan tavoitteiden mukaisesti. Uusia asuntoprojekteita varten ei ole rakennuskelpoisia tontteja. Yhtiö ei pysty pitämään asuntokantaansa valtuuston asettaman tavoitteen sisällä. TVT:n vuokrauskäyttöön soveltumattomista asunnoista luopumista on vaikea jatkaa.

Rakennustyötä on tarjolla kohtuulliseen hintaan, mikä johtaa asukkaille kohtuuhintaisen vuokratason. Tällä hetkellä on tarjolla myös pitkäaikaisesti edullisia rahoitusmalleja. Rakennuskannan iästä johtuen on tulevana vuosina edessä suuria peruskorjauksia, jotka

osaltaan edellyttävät rahoitusta. Suhdanneilanne puoltaa uudis- ja korjausrakentamista.

Asumisen kustannusten odotetaan nousevan enemmän kuin ihmisten maksukykyyn. Näin tapahtuu erityisesti osalla yhtiön asukkaista.

Suunnittelukaudella jatkuu päättyvien lainojen konvertointi yhdessä kaupungin kanssa. Korkotaso on alhaisella tasolla.

Kasvavan maahanmuuton oletetaan lisäävän kysyntää.

# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## Turun Teknologiakiinteistöt Oy

### Turun Teknologiakiinteistöt Oy

Toimitusjohtaja Mikko Lehtinen

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Teknologiakiinteistöt Oy on Turku Science Parkissa ja Turun ydinkeskustan alueella toimiva kiinteistösijoitusyhtiö, joka kehittää alueen kiinteistöjä ja palveluita sekä tarjoaa ensiluokkaista toimisto-, tuotanto ja laboratoriotilaa yrityksille ja yhteisöille. Yhtiön perusliiketoiminta on kiinteistöjen ja huoneistojen omistus, hallinta ja vuokraus sekä toimitilapalveluiden tuottaminen.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön toimintaympäristö jatkuu haasteellisena johtuen tilojen käyttäjien tietoisuuden noususta liittyen tilatehokkuuteen ja muuttuvaan toimintaympäristöön. Haastava markkinatilanne ajaa yritykset etsimään kustannussäästöjä, ja tilakustannukset ovat yksi yhtiöiden suurimmista kustannuseristä. Lisäksi käyttäjien tottumusten muutos ns. koppikonntoreista pois kohti sosiaalisempia avotilaratkaisuja lisää tilatehokkuuden kasvua yrityksissä ja vähentää samalla tilantarvetta. Turun Teknologiakiinteistöjen osalta tilanne on ideaalinen. TTK pystyy tarjoamaan asiakkailleen kustannustehokkaasti nykyajan tarpeet ja vaatimukset täyttävää toimitilaa. TTK:n kiinteistöomaisuus on erittäin muuntojoustavaa ja lisäksi se täyttää kaikki nykyajan normit. TTK haluaa olla toimija, joka täyttää vaativimmanakin asiakkaan tarpeet.

Markkinatilanne on painanut korkotason ennätysmäisen alhaiseksi eikä koronnostoja ole näköpiirissä. Matala korkotaso on TTK:lle erittäin hyvä asia. Lisäksi pääosa yhtiön vieraasta pääomasta on suojattu, jolloin mahdollinen korkotason nousu ei vaikuta yhtiön toimintaan merkittävästi.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö jatkaa toiminnan kehittämistä pyrkien tehostamaan niin kustannuksia kuin vuokrakassavirtaa. Kustannuksen osalta lähivuosien teemaksi on nostettu energiatehokkuus sekä kestävä kehitys. TTK:n tavoitteena on olla johtava toimija kestävä kehityksen osalta. Ekocity sekä Smartcity ovat termejä, jotka halutaan yhdistettävän TTK:n brändiin.

Yhtiö on saanut päätökseen ns. haltuunottovaiheen. Raportointi-, toiminnanohjaus-, kiinteistöhallinta-, asiakashallinta- sekä talousjärjestelmät on toteutettu ja niiden käyttö on saatu halutulle tasolle. Näin ollen tulevaisuuden suunnittelu ja ohjaus ovat selkeästi helpompia. Yhtiö voi siirtyä seuraavaan vaiheeseen eli toiminnan kehittämiseen, johon liittyy oleellisena osana yhteistyö naapurikiinteistöjen kanssa. Tavoitteena on olla Suomen johtava toimitilaympäristön tuottaja. Palvelukonseptin sekä asiakashallinnan pitää palvella asiakkaiden tarpeita ja luoda heille lisäarvoa. Pelkkä seinien vuokraaminen ei riitä tulevien asiakastarpeiden tyydyttämiseen. TTK haluaa olla toimija, joka tarjoaa seinien sijaan toimintaympäristöä.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

##### Tavoite: Lainojen tuotto kaupungille

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Vaihtovelkakirjalainojen tuotto kaupungille (vuonna 2015 pääoma 41,6 M€, korko 6 % pa.) (1.000 €)	1.776	2.496	2.496	2.496	2.496	2.496
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pystyy maksamaan vvk-lainalleen jatkossakin hyvää tuottoa. Tähän päästään edelleen kehittämällä toimintaan siten, että säilytetään yhtiön kiinteistöjen ja Kupittaaan alueen vetovoima joka konkretisoituu positiivisena vuokrakassavirtana.						
Junior-lainan tuotto kaupungille (pääoma 10,0 M€, korko 12 kk euribor + 3 % pa.) (1.000 €)	345	320	320	320	320	320

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Junior-lainan tuotto on sidottu 12 kk euriboriin. Tämän hetken taloudellinen tilanne ja lähitulevaisuuden näkymä tukevat EKP:n matalan koron linjaa. Talousennustajien viimeaikaiset korkonäkemykset ovat, että markkinakorot tulevat pysymään nykyisellä matalalla tasollaan ainakin vuoteen 2016 saakka. Taulukossa esitetty tuotto heijastaa tätä näkemystä. Mikäli korot talouden piristymisen myötä lähtevät nousu-uralle, on toteutunut tuotto taulukoitua parempi.

# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## Turun Teknologiakiinteistöt Oy

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitellusti						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto (1.000 €)	16.420	21.551	22.413	23.404	23.865	24.335
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Vuonna 2015 liikevaihtoa on kasvattanut 30.12.2014 tehty kiinteistökauppa Turun kaupungin kanssa. Yhtiön liikevaihto kasvaa jatkossakin vähintään vuokrien indeksikorotusten mukaisesti.						
Liikevoitto (1.000 €)	5.815	7.309	7.800	7.908	7.908	9.218
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Absoluuttinen liikevoittotaso tulee kasvamaan liikevaihdon kasvun myötä. Lopullinen liikevoittotaso riippuu tilikauden lopullisista poistoista.						

Tavoite: Vuokraustoiminnan kasvattaminen						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Vuokratut m <sup>2</sup>	105.429	132.149	132.149	132.149	132.149	132.149
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Vuokraustoiminnan kasvattaminen muodostuu nykytilojen kehittämisestä ja toimenpiteistä, joilla niiden tehokkuutta kasvatetaan.						

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Käyttöaste, %	95,0	94,8	93,2	95	95	95	95
Vaihtuvuus, % (vapautuneet m <sup>2</sup> /kokonais m <sup>2</sup> )	6,5	5,0	1,9	3	3	3	3
Korjausinvestoinnit (1.000 €): Kulut ja aktivoinnit kohteisiin (*)	2.800	10.135	3.251	1.500	1.500	1.500	1.500
Korjausvastuu (ns. rakennusten vuotuinen kuluminen, %)	3	3	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Keskimääräinen neliövuokra (€/m <sup>2</sup> /kk)	13,7	14,4	13,4	14	14	14	14
Keskimääräiset hoitokulut (€/m <sup>2</sup> /kk)	4,7	4,0	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	15.356	16.420	21.551	22.413	23.404	23.865	24.335
Liikevoitto (1.000 €)	6.159	5.815	7.309	7.800	7.908	7.908	9.218



# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun TeknologiaKiinteistöt Oy

Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (1.000 €)	1.217	-341	0	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit (1.000 €) (*)	15.435	56.829	3.251	1.500	1.500	1.500	1.500
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Taseen loppusumma, (1.000 €)	155.014	206.199	214.444	225.244	225.744	225.744	225.744
Sijoitetun pääoman tuotto, %	6,3	5,4	5,5	5,7	6,2	6,3	6,4
Vaihtovelkakirjalainan tuotto kaupungille (vuonna 2015 pääoma 41,6 M€, korko 6 % pa.) (1.000 €)	1.719	1.776	2.496	2.496	2.496	2.496	2.496
Junior-lainan tuotto kaupungille (pääoma 10,0 M€, korko 12 kk euribor + 3 % pa.) (1.000 €)	354	345	320	320	320	320	320
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, % (**)	28,2	27,8	27,5	26,2	26,1	26,1	26,1
Omavaraisuusaste, % (***)	-1,0	-0,9	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Nettovelkaantumisaste, % (**)	227	251	256	267	257	247	237
Nettovelkaantumisaste, % (***)	Neg.	Neg.	Neg.	Neg.	Neg.	Neg.	Neg.

\*) Netto- ja korjausinvestoinnit eivät pidä sisällään asiakaslähtöisiä töitä, ainoastaan kiinteistöjen kulumiseen liittyviä investointeja. Asiakaslähtöisillä töillä on aina kassavirta- ja tulovaikutus, joita ei myöskään ole arvioitu.

\*\*) Velkaisuuden tunnuslukuja laskettaessa omistajien yhtiölle myöntämä vvk-laina on konvertoitu yhtiön omaksi pääomaksi

\*\*\*) ilman vvk – lainan konvertointia omaksi pääomaksi (konsernin oma pääoma on arvioitu negatiiviseksi)

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017–2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuosi 2016 tulee jatkumaan nykyisen positiivisen trendin mukaisesti. Turku Science Park -alueen vetovoimaisuus sekä Turun TeknologiaKiinteistöjen valitsema linja panostaa palvelukonseptiin ovat realisoituneet jo niin käyttöasteen kuin keskivuokran osalta, mutta ne realisoituvat täysimääräisesti vuoden 2016 aikana. Vuoden 2016 aikana saamme käyntiin koko aluetta koskevan palvelukonseptin laajentamisen uusine aulapalvelupisteineen. Lisäksi palvelukonseptin lippulaiva Werstas-yhteisö aloittaa toimintansa Electricityssä.

Aloitettut toimet energiankäytön tehostamisessa ja kestävä kehityksen edistämässä konkretisoituvat vuonna 2016 aiempaa selvemmin. Tehostamistoimet tulevat parantamaan yhtiön kannattavuutta entisestään.

Toiminnan tehokkuus ja kannattavuus tulevat jatkamaan kasvuaan niin 2016 kuin myös taloussuunnitelman vuosina 2017–2019. Myös käyttöasteen ja keskivuokran oletetaan säilyvän erinomaisella tasolla.

# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## Turun Ylioppilaskyläsäätiö

### Turun Ylioppilaskyläsäätiö

Toimitusjohtaja Kalervo Haverinen

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Säätiön sääntöjen mukaan toiminnan päätarkoituksena on huolehtia Turun seudulla peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa opiskelevien ja opintojaan jatkavien vuokra-asuntojen saamisesta. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö rakentaa ja ylläpitää opiskelija-asuntoja sekä huolehtii maa-alueiden varaamisesta toiminnan kohderyhmän tulevaa tarvetta varten.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Vapaiden markkinoiden hyvä vuokra-asuntotarjonta ja vuokrien maltillinen nousu ovat merkinneet sitä, että säätiön isojen soluasuntojen ja varsinkin suurten kaksioden vuokraaminen on haasteellista. Säätiö lisää asuntojen korjausta soluasunto-

valtaisissa kohteissa ja varautuu panostamaan asuntojen markkinointiin.

Tietohallintojärjestelmien uusiminen on edennyt suunnitellussa aikataulussa. Uuden asukas- ja kiinteistöhallintajärjestelmän käyttöönottoprojekti on käynnissä.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Asuntojen korjauksiin on palkattu kaksi omaa korjausmiestä.

Asukkaille ja asuntoa hakeville suunnatussa viestinnässä ja markkinoinnissa on siirrytty käyttämään pääasiassa vain sähköisiä viestintävälineitä.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

##### Tavoite: Korkea käyttöaste

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Käyttöaste, %	95,9	95	95,5	96,0	96	96,5

**Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:** Niiden kohteiden ja asuntotyyppien, joihin kohdistuu suurimmat vajaakäytöt, vuokria pyritään määrittelemään siten, että vajaakäyttö minimoitaisiin. Asuntojen kiinnostavuus ja kysyntä pyritään pitämään korkealla panostamalla asuntojen korjauksiin.

Haliskylän perusparannuksen jälkeen oletetaan, että vajaakäyttöongelmat ko. kohteen osalta poistuvat, mikä vaikuttaa positiivisesti koko säätiön asuntokannan yhteenlaskettuun vajaakäyttöön. Lisäksi säätiö on luopumassa Päivänpaisteen ja Pyysumpun asuntokohteista, joissa on ollut enemmän vajaakäyttöä.

##### Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto (1.000 €)	26.050	26.006	25.535	25.914	26.887	28.342

**Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:** Vuoden 2016 budjetoinnissa toteutetaan maltillista vuokrankorotusta. Liikevaihdossa on huomioitu Päivänpaisteen ja Pyysumpun asuntokohteiden myynnit.

Vuokratuottoihin vaikuttaa vuoden 2014–2016 aikana Haliskylän asuntokohteen perusparannus, jolloin osa asunnoista on pois käytössä. Vuosien 2018 ja 2019 aikana valmistuu asteittain uusi asuntokohde Aitiopaikka. Aitiopaikan aikataulu on muuttunut edellisestä arviosta.

Liikevoitto (1.000 €)	3.903	1.195	1.825	2.010	2.426	2.546
-----------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

**Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:** Säätiö tekee poistot lainalyhennysten suuruusina. Vuonna 2014 toteutettujen lainakonvertointien myötä syntynyttä korkosäästöä hyödynnetään suurempina lainanlyhennyksinä, mikä vaikuttaa suoraan poistojen määrään. Tällöin liikevoitto pienenee, mutta tilikauden tulokseen tällä ei ole vaikutusta.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Ylioppilaskyläsäätiö

### Tavoite: Opiskelija-asumisen riittävyyden varmistaminen

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Asukaspaikkojen määrä	7.193	7.070	6.768	6.918	7.068	7.068
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Haliskylän asuntokohteen viimeiset asunnot valmistuvat perusparannuksesta kesällä 2016. Haliskylästä poistuu perusparannuksen myötä noin 150 asutopaikkaa kun soluasuntoja muutetaan yksiöiksi. Aitiopaikkaan tulee yhteensä noin 300 asutopaikkaa, joista puolet arvioidaan tulevan vuokrattavaksi vuonna 2018 ja loput vuoden 2019 aikana. Pysyvä ja Päiväpaisteen asuntokohteiden myynnit (yhteensä noin 390 asp) on huomioitu asutopaikka-arviossa.						
Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään	23,2 %	20 %	20 %	20 %	21 %	21 %
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään tulee pysymään nykyisellä tasolla.						

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Käyttöaste, %	95,9	95,9	96	95,5	96	96	96,5
Vaihtuvuus, %	50,2	49,4	60	50	45	45	45
Voimassa olevia asuntohakemuksia vähintään, kpl (lukukauden aikana)	1.368	1.339	1.040	1.300	1.400	1.400	1.400
Hakemusten määrä	2.103 (30.6)	2.104 (30.6)	2.004 (30.6)	2.100 (30.6.)	2.200 (30.06)	2.200 (30.6.)	2.200 (30.6.)
	n/a (31.12)	1.376 (31.12)	1.300 (31.12)	1.300 (31.12.)	1.400 (31.12)	1.400 (31.12.)	1.400 (31.12)
Keskimääräinen neliövuokra (€/as-m <sup>2</sup> /kk)	10,82	11,46	11,46	12,04	12,13	12,32	12,52
Keskimääräiset hoitokulut (€/as-m <sup>2</sup> /kk)	6,65	6,73	7,53	8,25	8,36	8,51	8,86
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	24.617	26.050	26.006	25.535	25.914	26.887	28.342
Liikevoitto (1.000 €)	4.967	3.903	1.195	1.825	2.010	2.426	2.546
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (1.000 €)	1.396	1.236	3.641	-344	-108	156	216
Nettoinvestoinnit (1.000 €)	2.999	7.499	3.065	10.900	12.000	20.500	12.000

# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## Turun Ylioppilaskyläsäätiö

Pääoman tuotto ja tuloutus							
Oman pääoman tuotto, % (*)	5,8	4,9	13,1 (*)	-1,2 (*)	-0,4 (*)	0,5 (*)	0,7 (*)
Sijoitetun pääoman tuotto, % (*)	3,8	3,0	4,4 (*)	1,3 (*)	1,5 (*)	1,6 (*)	1,6 (*)
Vieras pääoma €/ asuinneliömetri	667	652	680	724	750	814	820
Vakavaraisuus							
Omavaraisuusaste, %	16,6	17,6	19,0	18,8	18,1	16,7	16,2
Nettovelkaantumisaste, %	410	387	332	352	370	417	429

Huom! Vuoden 2015 ennusteessa on huomioitu Päivänpaisteen ja Pyysumpun myynnistä saatava tuotto. Vieraan pääoman määrään per m2 vaikuttaa mm. kahden velattoman kohteen myynti. Liikevaihdossa ja kuluissa on laskettu Aitiopaikan valmistuminen siten, että puolet on vuokrattavissa vuoden 2018 aikana ja puolet vuonna 2019. Nettoinvestoinneissa 2015-2016 on huomioitu Päivänpaisteen ja Pyysumpun luovutustulon sekä Haliskylän kohteen investointi- ja käynnistysavustukset.

\*) Tunnusluvut soveltuvat huonosti säätiön toimintaan

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017–2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turun Ylioppilaskyläsäätiön uudet säännöt hyväksyttäneen valtuuskunnan kokouksessa marraskuussa 2015: sääntöuudistuksen myötä toimitusjohtajasta tulee vastuullinen toimielin ja osa valtuuskunnan tehtävistä siirretään uuden säätiölain mukaisesti hallitukselle. Läpinäkyvyyttä ja avoimuutta lisäämään tekemällä mm. selvitys johdon ja hallituksen sidonnaisuuksista ja raportoinnilla se toimintakertomuksessa.

Vuosi 2016 on säätiön 50 –vuotis juhlavuosi, johon liittyen järjestetään tapahtumia, joilla vahvistetaan säätiön imagoa ja mahdollistetaan asukkaiden ja opiskelijoiden osallistuminen säätiön ja opiskelija-asumisen kehittämiseen.

Vuokrien korotuspaineet pysyvät maltillisina. Kustannussäästöä syntyy rahoitusmenoissa alhaisen korkotason vuoksi sekä kehittämällä jatkuvasti kiinteistöjen ylläpitoa ja hoitoa. Lisäksi alihankkijoita kilpailutetaan niiden tarjoamien palvelujen kustannustehokkuuden ja palvelujen laadun ylläpitämisen varmistamiseksi.

Säätiö pyrkii ottamaan aktiivisesti käyttöön olemassa olevia ja uusia digitaalisia palveluja, joiden avulla voidaan lisätä asukkaiden palvelua ja asumisviihtyvyyttä sekä tavoitella kustannussäästöjä.

Asukkaiden veden ja sähkön laskuttamiseen kulutuksen mukaan siirrytään asteittain. Ensimmäisenä kulutuksen mukainen laskutus otetaan käyttöön Haliskylässä vuoden 2017 alussa, kun koko kohde on perusparannettu.

Säätiö on luopumassa toiminnastaan Raumalla (Pyysumpun asuntokohde) ja myymässä myös Turussa yhden perusparannusiässä olevan soluasuntovaltaisen ja etäällä kaupungin keskustasta sijaitsevan kohteen (Päivänpaisteen asuntokohde). Kohteiden myynnistä saatavat varat voidaan käyttää olemassa olevan asuntokannan korjaamiseen sekä uustuotanto- ja perusparannushankkeiden omahoitusosuuksien kattamiseen. Säätiö myös tavoittelee ylijäämäisiä tilinpäätöksiä, joilla varaudutaan vuosikymmenen lopun merkittäviin valtion arava- ja korkotukilainojen lyhennyksiin ilman, että jouduttaisiin niiden vuoksi merkittäviin vuokratarkistuksiin.

IT-järjestelmien uusimisen tavoitteena on, että uusi asukas- ja kiinteistöhallintajärjestelmä otettaneen käyttöön vuoden 2015 aikana ja koko hanke päätökseen vuoden 2016 loppuun mennessä.

#### Investoinnit

Ylioppilaskylän ns. Aitiopaikan rakentamisen ajankohta on vielä auki johtuen kaavoituksellisesta tilanteesta. Ylioppilastalojen A-talon asuntojen ja liiketilöiden perusparannus käynnistyy toukokuussa 2016.

Säätiö selvittää yhteistyössä kaupungin kanssa, millaisia mahdollisuuksia olisi rakentaa lisää opiskelija-asuntoja Ylioppilaskylän alueelle tai sen välittömään läheisyyteen.

Uusia kohteita rakennettaessa ja vanhoja perusparannettaessa suunnittelun keskeisenä lähtökohtana on vaihtoehtoisten energialähteiden hyödyntäminen, energian säästö sekä kestävä kehityksen periaatteiden mukaiset ratkaisut.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Kaupunginteatteri Oy

### Turun Kaupunginteatteri Oy

Toimitusjohtaja Arto Valkama

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on yleishyödyllisellä tavalla ylläpitää ja harjoittaa teatteritoimintaa Turun kaupungissa. Yhtiö voi harjoittaa kahvila, ravintola-, catering-, kokous-, ja kongressipalveluliiketoimintaa sekä tila- ja vuokraustoimintaa.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Turun kaupunginteatteri siirtyi peruskorjauksen vuoksi väistöloihin kesäkuussa 2014. Toiminta hajautui kaiken kaikkiaan neljään toimipisteeseen. Esitys- ja harjoitustoiminta sijoittui Logomo-teatteriin ja syksystä 2015 lähtien myös Domino-teatteriin. Kesällä 2015 kaupunginteatteri tuotti ensimmäistä kertaa kesäteatteriesityksen Naantalin Teatteri Emmaan. Nykyisen sopimuksen mukaan yhteistyö jatkuu ainakin vuosina 2016-2017.

Opetus- ja kulttuuriministeriön henkilötyövuosiin perustuvan rahoituksen suuruudesta ei ole vielä varmuutta vuodelle 2016. Ministeriön omassa budjettiesityksessä rahoitukseen ei kohdistuisi lisäleikkausta, esityksessä linjataan jopa määrärahan korotuksesta. Valtionvarainministeriön ehdotuksessa kulttuuri- rahoitusta sen sijaan ollaan leikkaamassa. Leikkausten lisäksi rahoitukseen saattaa vaikuttaa teatterin väistötiloissa toimimisen vuoksi laskenut toteutuneiden henkilötyövuosien määrä.

Suurin muutostekijä teatterin tulevaisuudessa on peruskorjauksen valmistuminen ja sen aiheuttaman lisävuokran kompensoiminen. Hankesuunnitelman mukaisen vuokratason suora jyvittäminen teatterille ilman erillisrahoitusta olisi ratkaisuna kestävämpi eikä mahdollistaisi nykytuotoisen teatteritoiminnan harjoittamista.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

**Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen**  
Myynnin ja markkinoinnin osalta korostetaan aktiivista myyntityötä, asiakkuuksien hallintaa ja ryhmäasiakkaiden määrän lisäämistä. Tavoitteina ovat kustannustehokas markkinointi, täyttöprosenttien nosto kaikissa toimipaikoissa ja ennakkomyynnin kasvattaminen.

**Esimiestyön vahvistaminen**  
Johtoryhmätyöskentelyä kehitetään. Osastoesimiesten työtä tuetaan esimieskoulutuksella. Päätösvaltaa siirretään organisaatiossa lähemmäs operatiivista tasoa. Tavoitteena on itsenäisesti osastojaan johtavat esimiehet, työnkuvien ja vastuiden selkeytys sekä hyvinvoiva ja motivoitunut työyhteisö.

**Tuotantoprosessien kehittäminen**  
Talon tuotantoprosessista työstetään prosessikuvaus tai talon tuotantotapa, jota lähdetään pitkäjänteisesti kehittämään. Tavoitteena on entistä sujuvampi yhteistyö osastojen välillä, toimivat palaverikäytännöt, resurssien oikeanlainen kohdistuminen, työaikasunnittelun kehittyminen ja sitä kautta ylityötuntien väheneminen.

**Suunnittelujärjestelmien pidentäminen**  
Sisällöllistä suunnittelua tehdään entistä pidemmällä aikavälillä. Tällä saavutetaan monia hyötyjä: uusien tekstien kirjoittamisprosessiin jää enemmän aikaa, rekrytoinnit helpottuvat ja sisältö- ja taloussuunnittelu saadaan nivottua entistä tiiviimmin yhteen. Tavoitteena on taloudellisten resurssien kohdistuminen oikein, budjettien pitävyys, maan parhaiden tekijöiden rekrytointi ja sisällöllisen monipuolisuuden varmistaminen.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja (1.000 eur)	862	546	0	-1.303	-2.456	-2.493
<u>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</u> Tarkka budjetointi, talouden raportointijärjestelmien kehittäminen, taloudellisen tilanteen huomiointi tulevaisuuden suunnittelussa.						
Tavoite: Ulkoisen rahoituksen kasvattaminen ja vaikuttavuuden lisääminen						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Lipputulosten ja muun liiketoiminnan tulojen kasvattaminen – lipputulot 1.000 €	1.938	1.950	2.478	2.743	2.750	2.800
<u>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</u> Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen, asiakkuuksien hallinta, suunnittelujärjestelmien pidentäminen, aikataulutuksen tehostaminen, aktiivinen yritys yhteistyö.						

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turun Kaupunginteatteri Oy

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013*	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Täyttöprosentti	70	80,8	72	75	75	75	75
Ryhmäasiakkaiden määrä	600	735	25000	26000	27000	28000	29000
<b>Toiminnan laajuus ja tulos*</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	7.666	8.233	8.149	8.332	8.717	8.844	8.645
Liikevoitto (1.000 €)	0	862	546	0	-1.303	-2.456	-2.493
Tilikauden tulos (1.000 €)	0	862	546	0	-1.303	-2.456	-2.493
Kaupunkikonsernin panostukset (1.000 €)	3.354	3.656	3.547	3.547	3.564	3.600	3.654
Nettoinvestoinnit (1.000 €)	140	46	305	200	200	150	150
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus **</b>							
Oman pääoman tuotto, %		135	35				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		135	35				
<b>Vakavaraisuus **</b>							
Omavaraisuusaste, %		58	54				
Nettovelkaantumisaste, %		-143	-168				

\*Luvut eriytetty hallintokunnan budjetista sekä saaduista valtionosuuksista teatteritoimintaan.

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Nykyisten suunnitelmien mukaan vuosi 2016 tulee olemaan viimeinen kokonainen toimintavuosi väistötiloissa. Tavoitteena toimintavuonna 2016 on nollatulos ja se on mahdollista saavuttaa, jollei Opetus- ja kulttuuriministeriön tuissa tapahdu merkittävää alentumista. Vuoden 2017 budjetti perustuu siihen, että paluu peruskorjattuun teatteritaloon tapahtuu suunnitelmien mukaan elokuussa, josta lähtisi liikkeelle vuokranmaksu.

Taloussuunnitelmavuodessa 2017 on huomioitu kaupunginavustus nykytasoisenaan ja ennakoitu tulos on tappiollinen. Tappiosta n. 350.000 euroa aiheutuu uusien tuotantojen valmistelusta ja muuton välittömistä kustannuksista ja siitä teatteriyhtiö pystyy vastaamaan itsenäisesti. Sen sijaan lähes 1.1

miljoonaa tappiosta aiheutuu kohoavasta vuokratukustannuksesta, johon talousarviossa ei ole tässä kohtaa kohdistettu erillistä vuokra-avustusta. Peruskorjauksen vahvistetun kattohinnan mukainen laskennallinen vuosivuokra tulisi olemaan 3.417.685,92 euroa. Kaupunginteatterin nykyinen kaupunginavustus sisältää vanhan, kunnallisen rahoitusmalliin perustuen vuokraan kohdistuvaa avustusta 800.000 euroa. Erotus on niin suuri, ettei sitä toimintaa kehittämällä voida kattaa. Tulevien vuosien talouden tasapainottamiseksi ka toimintaedellytysten säilyttämiseksi teatteriyhtiölle tulisi myöntää erillinen vuokra-avustus, joka kompensoisi kasvavan vuokran. Tämä on ollut toimintamalli muissa kaupungeissa, joissa teatteritaloja on peruskorjattu (esim. Kuopio tai Oulu).

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Kiinteistö Oy Turun Monitoimihalli

### Kiinteistö Oy Turun Monitoimihalli

Toimitusjohtaja Anu Kurkilahti-Haartemo

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on Turun kaupungin Artukaisten kaupungin osan 12. korttelissa sijaitsevan monitoimihallirakennuksen sekä Kupittaaan kaupunginosan 12. korttelin tontilla 2 sijaitsevan jäähallirakennuksen omistaminen ja hallinta, hallien huoneistojen ja tilojen, mainospaikkojen ja kaluston vuokraustoiminta ja hallien huoltotoiminta.

Toiminnan pääasiallisen tarkoituksena on huolehtia jääajan riittävydestä ja tasapuolisesta jakaantumisesta siten, että Turussa pystytään pelaamaan korkeatasoisista jääkiekkoa ja harjoittamaan muuta jäähän perustuvaa toimintaa. Toinen pääasiallinen tarkoitus on suurien yleisötapahtumien järjestäminen ja organisoiminen Artukaisten monitoimihallissa. Yhtiö voi myös harjoittaa omaa ohjelmatuotantoa.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Toimintaympäristössä ei ole lähivuosina havaittavissa oleellisia muutostekijöitä.

Pidemmillä tähtäyksellä mahdollisesti toteutuvat suuret monitoimihallihankkeet (Tampere, Helsinki) muuttavat kilpailutilannetta Turkuhallin osalta.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Toiminnan kehittämisen tavoitteena on molempien yksiköiden käyttöasteen nosto. Turkuhallin tavoitteena on suurien yleisötapahtumien määrän lisääminen ja Kupittaaan jäähallin tavoitteena laajentaa käyttöä erilaisia tapahtumia hankkimalla hallin olemassa olevat toiminnalliset resurssit huomioon ottaen.

Markkinointistrategiassa tärkeimmät tavoitteet ovat suurtopahtumien hankinta, uusasiakashankinta ja brändin hallinta.

Hallien kehittämistyöryhmät linjaavat pääkäyttäjien kanssa toimenpiteitä ja niiden rahoitusta hallien toiminnallisuuden ja houkuttelevuuden lisäämiseksi.

#### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Vuokran ja yhtiövastikkeen välinen erotus						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kiint.Oy:n maksaman Artukaisten areenahuoneiston vuokran ja areenahuoneiston yhtiövastikkeen välinen erotus muuttuu vain kiinteistön ylläpitoindeksi mukaisesti. (1.000 €)	1.128	1.187	1.214	1.244	1.275	1.307
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Kulujen kontrollointi ja hallien synergiaetujen hyödyntäminen.						

Tavoite: Yleisötapahtumien lisääntyminen yhtiön omistamissa halleissa						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Vastikkeiden ulkopuolinen liikevaihto kasvaa verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen 5 %.	1.840	1.954	1.941	2.038	2.140	2.247
Vastikkeiden % -osuus liikevaihdosta	53,2	53,9	54,8	54,2	53,6	53,0
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Tilojen käyttöasteen nosto tehostamalla myyntiä ja markkinointia, uusasiakashankinta.						

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Kiinteistö Oy Turun Monitoimihalli

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto (1.000 €)	3.932	4.297	4.297	4.453	4.616	4.784
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Tilojen käyttöasteen nosto tehostamalla myyntiä ja markkinointia, uusasiakashankinta, oheispalvelujen ja -tuotteiden kehittäminen, käyttäjäkokemuksen parantaminen.						
Liikevoitto (1.000 €)	0	0	0	0	0	0
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Poistojen avulla säädellään tulosta, niin ettei yhtiö tee verotettavaa tulosta.						
Hoito- /käyttökate (1.000 €)	653	620	645	703	706	714
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Liikevaihdon tasaisen kasvun lisäksi kulujen tiukka kontrollointi.						

Tavoite: Kupittaaan hallin avustuksen säilyminen entisellä tasolla						
Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Turun kaupungin ja Koy Turun Monitoimihallin välisen sopimuksen mukainen Kupittaaan hallin avustus säilyy samalla tasolla. (1.000 €)	800	792	792	792	792	792
<b>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:</b> Uusasiakashankinta ja käyttöasteen nosto uudenlaisia tapahtumia järjestämällä/hankkimalla. Käyttäjiltä perittävien maksujen tarkistaminen käyväälle tasolle. Jääajan myynnin/käytön tehostaminen yhteistyössä Liikuntapalvelukeskuksen kanssa.						



# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## Kiinteistö Oy Turun Monitoimihalli

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
HK Areenan käyttöaste (yleisöta- pahtumapäivät: jääkiekko/muut tapahtumat)	59/15	97/20	54/23	55/19	55/22	55/24	55/26
Kupittaaan jäähallin käyttöaste (yleisötahtumapäivät: jääkiek- ko/muut tapahtumat)			35/11	35/12	35/13	35/14	35/15
HK Areenan asiakastytyväisyys (vuodesta 2016 alkaen mittaus jatkuvana prosessina asteikolla 1-5)	1/8,8	1/8,2	1	3	3,5	3,8	4
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	2.259	3.932	4.175	4.297	4.453	4.616	4.784
Vastikkeiden % osuus liikevaihdos- ta	59	53,2	53,9	54,8	54,2	53,6	53,0
Hoito / käyttökate (1.000 €)	501	653	620	645	703	706	714
Tilikauden tulos (1.000 €)	-2	0	0	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit (1.000 €)	698	304	540	750	750	400	400
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	74	75,1	75,8	76,8	77,4	78,98	80,4
Nettovelkaantumisaste, %	25	22,8	25,8	25,7	24,1	22,7	21,2
Vieras pääoma / pankkilainat (1.000 €)	7.938	7.623	7.327	6.677	6.427	6.177	5.927

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017–2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2016 talousarvio on laadittu olettamuksella, että toiminta jatkuu ilman suuria muutoksia. Liikevaihdon maltillista kasvua haetaan uusien tuotteiden, uusasiakashankinnan ja 1-2 oman tapahtuman tuottamisella. Pääkäyttäjien mahdollinen urheilullinen menestys mahdollistaa suuremmankin liikevaihdon kasvun.

Vuonna 2016 yhtiön lainoista eräänny 2.510.000 euroa ja suunnitelman mukaan näitä lainoja lyhennetään 400.000 euroa ja loppuosalle haetaan uutta rahoitusta. Yhtiön peruskorjaus- ja investointitarve kasvaa vuosittain kiinteistöjen ikääntyessä ja asiakkaiden vaatimustason noustessa ja harkinnassa on joidenkin investointien osalta lähteä toteuttamaan niitä etupainotteisesti kuitenkin niin etteivät kokonaisinvestoinnit nouse suunnitellusta tällä taloussuunnitelmakaudella.

Haasteena on edelleen kustannuspaikkojen erilainen sopimus- rakenne, joka Kupittaaan kustannuspaikan osalta aiheuttaa ongelmia tulorahoituksessa. Lisäksi kiinteistöverotusperusteiden muuttaminen verottajan toimesta on Kupittaaan kiinteistön osalta kasvattaneet kuluja huomattavasti. Verottajan ennakoilmoituksen mukaan vuodesta 2016 alkaen myös Artukaisten kiinteistön verotusperusteet tulevat muuttumaan ja siihen on varauduttu talousarviossa. Nämä tekijät vaikuttavat myös vuokran ja yhtiövastikkeen väliseen erotukseen tulevina vuosina.

## Forum Marinum –säätiö

Toimitusjohtaja Tapio Maijala

### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

#### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Merikeskus Forum Marinum on merenkulun valtakunnallinen erikoismuseo, merivoimien museo sekä merihenkinen vierailu-, kokous- ja tapahtumapaikka. Museona Forum Marinum on erikoisalansa toiminnan kehittäjä. Forum Marinum tekee kansallisesti ja kansainvälisesti yhteistyötä korkeakoulujen, museoiden sekä useiden yksityisten ja julkisten tahojen kanssa. Toiminnassa noudatetaan museotyön eettisiä sääntöjä.

#### Toimintaympäristön muutostekijät

Valtion talouden epävarmuustekijät saattavat vaikuttaa Forum Marinum –säätiön rahoitukseen.

Lisääntyvä verkostotoiminta nähdään mahdollisuutena, jonka kautta voidaan tehostaa varsinaista toimintaa.

Kokoelmat ja erityisesti laajeneva venekokoelma edellyttävät lisää säilytystiloja.

#### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Forum Marinum toimilla pyritään tukemaan Turun kaupungin strategisia tavoitteita lisäämällä vetovoimaisuutta ja täydentämällä tapahtumatoimintaa erityisesti Kulttuuri- ja MeriTurku teemoissa.

Forum Marinum on kansainvälisesti verkostoitunut korkeatasoinen ja vetovoimainen merellisten kulttuuri- ja matkailupalvelujen tuottaja ja kehittäjä sekä tapahtuma- ja kohtaamispaikkana aktiivinen toimija. Toimintaa ohjaavat arvot ovat: Aitous, ammattitaito ja asiakaslähtöisyys.

Osallistutaan valtakunnallisesti oman erikoisalalan museo- ja tallennustoiminnan kehittämiseen. Kartutetaan harkiten merenkulun valtakunnallisen erikoismuseon ja Suomen merivoimien museon kansallista kokoelmaa sekä huolehditaan yhteistyössä Åbo Akademin merihistorian laitoksen kanssa arkistoinen-tojen ja kokoelmien saavutettavuuden lisäämisestä.

Osallistutaan aktiivisesti ja näkyvästi sekä kansainvälisesti verkottuneena oman erikoisalalan keskusteluun sekä toimitaan asiantuntijana oman erikoisalaa koskevissa asioissa.

Etsitään kokoelmille asianmukaiset, osastoitavat säilytystilat ensisijaisesti yhteistyössä Turun museokeskuksen kanssa ja ylläpidetään museolaivoja siten, että niiden kunto ja museo-arvo säilyvät. Suomen Joutsenen telakointi tehdään vuonna 2016 ja korjaustyöt vuosina 2016-2017.

Näyttelytoiminnassa panostetaan ajankohtaisiin, innovatiivisiin ja yhteiskunnallisesti merkittäviin teemoihin sekä asiakaslähtöisyyteen.

Tuetaan Turun kaupungin tapahtumatoimintaa tarjoamalla kaupungille ja muiden tapahtumien tuottajille laadukas infrastruktuuri ja järjestetään oman erikoisalalan tapahtumia verkostoitumalla alan museoiden, yliopistojen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

Ylläpidetään kokoustoimintaa näkyvyyttä ja taloutta tukevana keskeisenä toimintakokonaisuuden osana.

Ylläpidetään nykyisten tilojen ja alueiden kuntoa ja saatetaan loppuun vireillä olevat hankesuunnitelmat. Selvitetään yhdessä Turun kaupungin kanssa mahdollisuuksia hyödyntää osaa Ruissalon telakka-alueesta Forum Marinumin venekokoelmien säilytykseen sekä merelliseen kulttuuriin liittyvässä toiminnassa.

Toiminnan perustana on tasapainoinen talous, joka perustuu Turun kaupungin, opetus- ja kulttuuri-ministeriön sekä Sotamuseon rahoitukseen ja omaan tuottoon. Omassa tuotossa tavoitellaan 30 % osuutta talousarviosta. Pyritään muuttamaan Turun kaupungin rahoitusosuus avustuksesta palvelusopimukseksi.

Tarjotaan harjoittelu- ja työtilaisuuksia valtiolle, kunnalle ja kolmannelle sektorille ja kohdennetaan syntyvä lisätyö infrastruktuurin ja kokoelmien ylläpitoon.

Osallistutaan Turun kaupungin kestävä kehityksen ohjelma-työhön.

---

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Forum Marinum -säätö

### KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Säätöön suosio ja houkuttelevuus paikallisena ja valtakunnallisena matkailukohteena						
Mittari tai indikaattori	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kävijämäärä / vuosi, henkilöä	141 000	125 000	130 000	160 000	140 000	140 000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: <i>Perusnäyttelyn uusiminen 2016 sekä mielenkiintoiset vaihtuvat näyttelyt ja yleisötapahtumat, maltillinen hinnoittelu ja tehokas viestintä. Lisäksi osallistutaan hankkeisiin, joiden tavoitteena on tehdä kulttuuria näkyväksi ja houkuttaa palaamaan sen ääreen.</i>						
Näyttelyjen määrä, kpl	4+3	7	8	8	8	8
Merellisten tapahtumien määrä	7	6	6	6	6	6
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: <i>Tuotetaan omia ajankohtaisia ja yhteiskunnallisesti merkittäviä vaihtuvia näyttelyjä sekä tarjotaan tilat ulkopuolisille piennäyttelyille. Vuonna 2015-2016 toteutetaan perusnäyttelyn uusiminen. Tarjoamalla kaupungille ja muiden tapahtumien tuottajille laadukas infrastruktuuri ja järjestetään oman erikoisalan tapahtumia verkostoitumalla alan museoiden, yliopistojen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.</i>						
Oman tuoton osuus kaikista tuotoista, %	30	30	30	30	30	30
Kaupungin avustukset (1.000 €)	734	734	984	734	734	734

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Forum Marinum -säätiö

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>						
Henkilöstömäärä 31.12.	17	17	17	17	17	17
<b>Osallistuminen eri hankkeisiin ja tapahtumiin</b> (EU -rahoitteinen MARTA-BAL, Digitaalinen kartastohanke Itämeren alueen merihistoriasta ja merellisistä kulttuurikohteista) Swan Regatta Tall Ships` Races NOCO	toteutunut		X	X	X	
<b>Laivat ja alukset</b> 2016 Suomen Joutsenen telakointi	siirtyy vuoteen 2016		SJ:n telakointi			
Perusnäyttelyn uusiminen	suunnittelu käynnissä	suunn.+ rakent.	valmistuu keväällä 2016			
Selvitetään Ruissalon Telakka-alueen jatkokäyttö ja mahdollinen Forum Marinumin osallisuus alueeseen.	selvitys käynnissä		päätökset tehty			
Selvitetään Turun kaupungin rahoitusosuuden muuttaminen avustuksesta palvelusopimukseksi	selvitys aloitettu		päätökset tehty			

<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>	2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto (1.000 €)	1 022	986	950	950	950	950
Oman tuoton osuus / kaikki tuotot, %	30	30	30	30	30	30
Varsinaisen toiminnan kulujäämä (1.000 €)	-570	-520	-520	-520	-520	-520
Tilikauden tulos (1.000 €)	-1	-5	5	5	5	5
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)*	676	725	1 100	710	710	710
<b>Kaupungin rahoitus</b>						
Kaupungin avustus (1.000 €)	734	734	984	884	734	734

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuonna 2016 jatketaan edellisvuoden tasolla. Ruissalon telakka ja säilytystilat vaikuttavat talousarvioon 2016 – 2019. Päänäyttelyn uusiminen (400 000 / 2015) toteutetaan erillisenä investointihankkeena.

Kaikki edellä mainitut asiat vaikuttavat talouden kannalta hyvin tärkeän erikoismuseon statuksen säilymiseen vuonna

2018 tapahtuvan opetus- ja kulttuuriministeriön arvioinnin jälkeen. Lisäksi Suomen Joutsenen telakointi 2016 (250 000) ja korjaustyöt 2016-2017 (150 000) ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä Forum Marinumin kannalta.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Logomo Oy

### Logomo Oy

#### Toimitusjohtaja Päivi Rytsä

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö harjoittaa tytäryhtiönsä omistaman kiinteistön huoneistojen vuokraustoimintaa sekä lisäksi toisen tytäryhtiönsä kautta toimitilavuokraukseen ja tapahtumaliiketoimintaan liittyvää asiantuntijapalvelua.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Pitkä- ja lyhytaikaisessa vuokrauksessa keskeistä on, että Turun seutu on elinvoimainen ja houkutteleva ympäristö yrityksille, tapahtumantekijöille sekä kongressijärjestäjille, jotta Logomoon saadaan monipuolisesti tapahtumia ja toimijoita.

Logomon ympäristön kehittäminen vaikuttaa oleellisesti yhtiön toimintaan. Saavutettavuuden kannalta kevyen liikenteen silta ratapihan yli sekä asianmukaiset paikoitustilat ovat kriittinen tekijä Logomolle. Saavutettavuus ja paikoitusratkaisut vaikut-

tavat niin pitkäaikaisten vuokralaisten saamiseen kuin lyhytaikaisten tapahtumien toiminnallisuuteen.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Logomosta on tullut lyhyessä ajassa valtakunnallisesti tunnettu ja merkittävä tapahtumatalo sekä luovan talouden yritysten keskittymä.

Vuonna 2016-2019 tavoitteena on vahvistaa Logomon brändiä kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettuna luovan talouden keskuksena. Lyhytaikaisessa vuokrauksessa tavoitteena on saada edelleen monipuolisesti erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia. Pitkäaikaisessa vuokrauksessa tavoitteena on saada kattavasti eri alojen toimijoita taloon.

Talon omaa henkilökunnan määrä tulee pysymään pienenä. Näin ollen talon kannalta oikeiden kumppanuuksien valinta ja toiminnan kehittäminen yhteistyössä heidän kanssaan on keskeisessä roolissa.

#### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Käyttöaste, pitkäaikainen vuokraus, %	43	98,6%	90,0%	92 %	93 %	95 %	95 %
Käyttöaste, lyhytaikainen vuokraus, %	80	90,7%	89,0%	91 %	91 %	92 %	93%
<b>Toiminnan laajuus ja tulos*</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	2 510	3 737	4500	4900	5200	5400	5600
Liikevoitto (1.000 €)	389	1 096	1800	1 960	2 080	2 160	2 240
Tilikauden tulos (1.000 €)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Sijoitetun pääoman tuotto, % **	1,8	2,0	3,24	3,47	3,68	3,82	3,96
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %*	52	49	50	50	50	50	50
Nettovelkaantumisaste, %*	94	91	88	90	90	90	90

\*) Omaan pääomaan sisällytetty osakaslainat \*\*) poistoja tehdään tuloksen mahdollistama määrä, mutta sitä ei ole huomioitu tuotto-%:ssa.

#### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Liiketoiminta kasvaa tasaisesti. Toiminnan kehittäminen ja uusien palvelukonseptien käyttöönotto mahdollistavat kehityksen.

# Konserniyhhteisöt 2016 – 2019

## Turku Touring Oy

### Turku Touring Oy

Toimitusjohtaja Anne-Marget Hellen

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Matkailun palvelukeskuksen toiminnan tarkoituksena on lisätä Varsinais-Suomeen suuntautuvaa matkailua markkinoimalla, myymällä ja kehittämällä matkailupalveluja yhteistyössä yritysten, rahoittajien ja matkailuorganisaatioiden kanssa. Matkailun palvelukeskus Turku Touring toimii Varsinais-Suomessa maakunnallisena alueorganisaationa. Turku Touring Oy toimii palvelukeskuksen apuyhtiönä.

Osakeyhtiön mittaristossa on vain ne luvut, jotka liittyvät osakeyhtiön toimintaan. Yhtiö on markkinointiyhtiö, jolla on markkinointiyhteistyösopimus osakkaiden kanssa. Yhtiö on valmis-matkalain mukaan kirjautunut matkanjärjestäjärekisteriin ja kaupalliset toiminnot hoidetaan sitä kautta.

Matkailun toimialan kehityksestä yleisesti kertovat mittarit ovat Matkailun Palvelukeskuksen mittareita ja raportoidaan sen yhteydessä.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Matkailuliiketoiminta on toimialana suhdanne herkkää; taloudellinen tilanne vaikuttaa matkailuliiketoimintaan nopeasti.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Visitturku.fi on Helsingin matkailusivujen jälkeen maan suosituin matkailusivusto. Sitä kehitetään edelleen ja sisällön löydettävyyttä hakukonemarkkinoinnin keinoin.

#### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>							
Ryhmämyynti yhteensä (1.000 €)	222	410	265	270	270	270	270
Ryhmien määrä, kpl	750	781	750	750	750	750	750
visitturku.fi sivuston kävijämäärät (1.000 kpl)	280	340	1 000	1 200	1 200	1 200	1 200
shop online myynti (1000 €)	310	413	413	420	420	420	420
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	1.277	1.566	1.417	1.434	1.434	1.434	1.434
Liikevoitto (1.000 €)	3	4	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos (1.000 €)	1	1	1	2	2	2	2
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	0,25	0,2	0,25	1	1	1	1
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,2	1,28	1,5	2	2	2	2
Osinkotuotto kaupungille (1.000 €)	0	0	0	0	0	0	0
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	73,3	68,5	75	78	78	78	78
Nettovelkaantumisaste, %	-60,0	-35,7	-65	-70	-70	-70	-70

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Turku Touring Oy

---

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turku on pärjännyt matkailijoiden yöpymistilastoissa koko maata paremmin ja erityisesti kotimaan matkailijoiden määrä on kasvanut. Tämä kehitys tullee jatkumaan, etenkin kun Matkailun palvelukeskuksen kongressiyksikköä vahvistetaan kongressi- ja tapahtumayksiköksi. Turku Touring Oy on keskitetysti hoitanut tapahtumien majoituspaketit kaupungin hotellien yhteisestä toivomuksesta. Ensi vuonna on Kuninkuusravit, joiden majoituskapasiteetista on nyt jo myyty 60%.

Visit Turun nettisivujen kävijämäärä on ylittänyt miljoonan ja shop-on-line - myynti tulee kasvamaan voimakkaasti. Aiempi luku tuloskortissa on sivujen kävijämäärä kesäkampanjan aikana. Ryhmämatkustamisen suosio on vähentynyt ja se on enemmän pien- ja yritysyhmiä, josta johtuen sen taloudellinen merkitys (keskiostos) on kuitenkin suurempi.

Kotimaan kampanjat ja markkinoinnin tuloksellisuus on mitattu ja todettu onnistuneeksi. Koko toiminta perustuu kiinteään yhteistyöhön ja jatkuvaan vuoropuheluun elinkeinon edustajien kanssa.

---

### Lounais-Suomen jätehuolto Oy

Toimitusjohtaja Jukka Heikkilä

#### YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

##### Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Lounais-Suomen jätehuolto Oy (LSJH) on seitsemäntoista kunnan omistama jätehuolto-yhtiö. LSJH vastaa kuntien vastuulla olevista yhdyskuntajätteistä ja yhdyskuntajätehuollon palvelutehtävistä. Tehtävien lähtökohtana ovat jätelainsäädäntö, osakassopimus ja yhtiön sekä jätehuoltolautakunnan välinen sopimus

Järjestämme seudun asukkaille sekä julkisille toiminnoille jätteiden keräys- ja vastaanottopalveluja. Toimitamme vastuullamme olevat yhdyskuntajätteet hyötykäyttöön ja tarvittavaan käsittelyyn. Jäteneuvonta opastaa jätteiden vähentämisessä ja lajittelussa.

##### Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Seudun Jätehuolto Oy:n (TSJ) ja Rouskis Oy:n yhdistyminen eteni sulautumisen täytäntöönpanoon 31.8.2015 ja Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n toiminnan aloittamiseen. LSJH:n ensimmäinen yhtiökokous pidettiin 1.9.2015. Myös uusi Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta aloitti toimintansa 1.9.2015.

LSJH:n peruspalvelut, tehtävät ja niistä saatavat tulot ovat vuonna 2015 kokonaisuudessaan toteutuneet suunnitellusti. Myös yhtiön toiminnallisten tavoitteiden toteutumien on edennyt suunnitelmallisesti. Polttokelpoisten sekajätteiden hyödyntäminen hankintarenkaan kautta on onnistunut suunnitelmallisesti, vaikkakin kustannustaso on aiempiin vuosiin verrattuna noussut merkittävästi. Taloudellisesti vuosi 2015 ei kuitenkaan kaikilta osin ole edennyt toivotulla tavalla. Syitä tähän on eritelty tarkemmin TSJ:n edellisessä raportissa.

Yhtiöiden talouden hallintaa ja tasapainotusta on tehostettu voimakkaasti viime vuosina. Merkittävimmät keinot talouden edelleen tasapainottamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi lähivuosina ovat sopimusten mukaisten palvelujen (polttokelpoinen jäte ja biojäte) hankintojen toteutuminen ja fuusion hallittu toteutus sekä mahdollinen toimialueen edelleen laajentaminen tulevina vuosina.

Lounaisen Suomen hankintarenkaan kilpailutuksen ns. pitkä (25 vuoden sopimusta alkaen vuodesta 2018) sopimusta polttokelpoisten sekajätteiden hyödyntämiseksi ei valituksista sekä markkinaoikeuden käsittelyajasta johtuen ole voitu vielä allekirjoittaa Ekokem Oyj:n kanssa. Tavoitteena on edelleen että sopimus voitaisiin allekirjoittaa lokakuun aikana. Riskinä kuitenkin on jo, että vuodelle 2018 pitää löytää korvaavia palveluita polttokelpoisten sekajätteiden hyödyntämiseksi.

Myös keväällä toteutetun TSJ:n ja Rouskiksen yhteisen biojätteen käsittelyn kilpailutuksen hankintapäätöksestä on valitettu markkinaoikeuteen. Tästä johtuen erilliskerätyn biojätteen käsittelyn hankintasopimuksia ei ole voitu vielä allekirjoittaa, mutta oletuksena on että sopimukset voidaan solmia lähiaikoina.

Vuoden 2016 alusta voimaan astuva orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto tarkoittaa kaatopaikkojen muotoiluun käytävissä olevat jättemateriaalin (toissijaisella vastuulla olevat) ja niistä saatavien tulojen edelleen vähentymistä. Kuntavastuu yhdyskuntajätehuollon peruspalvelutehtävät pitää jatkossa pystyä rahoittamaan lähes kokonaisuudessaan niistä saavilla maksuilla.

Talouden kustannusvastaavaksi tasapainottamiseksi tulee koko Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n alueella valmistautua perusmaksun käyttöönottoon. Perusmaksun jätteenkäsittelymaksujen rinnalla on oikeudenmukainen tapa kohdistaa jättemaksut niille, joille palvelut on järjestetty. Rouskis Oy:n toimialueella ja suuressa osaa Suomea on kiinteistökohtainen perusmaksu jo käytössä. Ratkaisut jätetaksoista ja niiden perusteista tulee tekemään jätehuoltolautakunta. Taksoja ei kuitenkaan kaikilta osin tultane saamaan yhtenäisiksi koko LSJH toiminta-alueelle vuoden 2016 alkuun.

##### Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n strategisia päämääriä ja keskeisiä tavoitteita käsiteltiin alustavasti yhtiön ensimmäisessä hallituksen kokouksessa 10.9.2015. Strategiset päämäärät vuodelle 2016 pohjautuvat yhtiöiden aiempiin ylätason tavoitteisiin sekä uuden yhtiön dialogiseen strategian valmistelutyöhön. LSJH:n strategiset päämäärät niihin liittyvine tavoitteineen jakautuvat alustavasti neljään osaan:

1. Palvelemme toimialueen asukkaita yhdenvertaisesti ja asiakaslähtöisesti
  - Kustannustehokkaiden ja yhdenvertaisten palvelujen tuottaminen koko toiminta-alueella
  - Työyhteisön vahvistaminen yhteisiä tavoitteita yhdessä toteuttavaksi
  - Asukkaiden saaminen osaksi palveluiden kehittämistä
2. Ennaltaehkäisemme, kierrätämme ja hyödynnämme jätteet tehokkaasti
  - Jätteen synnyn ehkäisyn ja uudelleenkäytön edistäminen
  - Laadukkaan kierrätyksen lisääminen
  - Energiahyödyntämisen kehittäminen
  - Loppusijoittamisen vähentäminen
3. Toimimme ympäristövastuullisesti
  - Oman toiminnan ympäristövaikutusten minimointi
  - Urakoitsijoiden ja yhteistyökumppaneiden aiheuttamien ympäristövaikutusten minimointiin vaikuttaminen
  - Asukkaiden ympäristövastuullisuuden tukeminen ja lisääminen
4. Olemme avoin ja innovoiva yhteistyökumppani seudullisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti
  - Molempia hyödyttävä vuoropuhelu omistajien kanssa
  - Asukkaiden etua ajava yhteistyö jätehuoltolautakunnan kanssa
  - Toimiva ja molempia hyödyttävä yhteistyö urakoitsijoiden ja kumppaneiden kanssa
  - Monipuolinen verkostoituminen ja yhteistyö muiden sidosryhmien kanssa
  - Laajemman yhteistyöalueen hyötyjen ja mahdollisuuksien selvittäminen

Fuusion täytäntöönpano syksyllä 2015 aiheuttaa viivästystä toimintasuunnittelu ja talousarvio rytmiin. LSJH:n toimintasuunnitelmat vuodelle 2016 laaditaan pohjautuen nykyisiin



# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

toimintoihin, edellä oleviin strategisiin lähtökohtiin ja keskeisiin tavoitteisiin. Tarkempi toimintasuunnittelu etenee uuden yhtiön päätoimintojen mukaisella valmistelulla. Tavoitteena on että LSJH:n hallitus hyväksyy toimintasuunnitelmat ja yhtiön budjetin lähtökohdat 27.10.2015. Tämän jälkeen jätehuoltolautakunta päättää yhtiön taksat pohjautuen palvelutasolähtökohtiin. Lopullinen budjetti vuodelle 2016 on tavoitteena hyväksyä LSJH:n hallituksessa 1.12.2015.

Tavoitteena on myös, että LSJH:n toimintapolitiikka ja strategia saadaan hyväksytyiksi vuoden 2015 loppuun mennessä. LSJH:n strategia tulee olemaan kiinteä osa yhtiön toimintaa. Strategia etenee dialogisena prosessina yhtiön hallituksen,

johdon ja henkilökunnan työstämänä. Strategiatyössä otetaan huomioon omistajakuntien strategiat ja strategiaa työstetään yhdessä omistajien ja jätehuoltolautakunnan kanssa. Strategia tullaan päivittämään jätepoliittisen ohjelman laatimisen valmistuttua.

LSJH on aloittanut vuosikellojen laatimisen toiminnan ja talouden suunnitelmalliseen rytmiin pääsemiseksi. Yhtiön vuosikello tullaan sovittamaan jätehuoltolautakunnan vuosikelloon ja päätöksentekoon. Omistaja kuntien vuosikellot ja toiveet otetaan parhaalla mahdollisella tavalla huomioon yhtiön vuosikellon suunnittelussa.

### KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	2015 E	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
<b>Toiminnalliset tavoitteet</b>	TSJ	TSJ	LSJH	LSJH	LSJH	LSJH+	LSJH+
Asumisen ja julkisen toiminnan jätteen hyötykäyttöaste on yli 90 % (jätepoliittinen tavoite)	>yli 95%	98 %	90 % (arvio kokonaisuudesta)	98,5 %	98,5 %	99 %	99 %
Kaatopaikalle sijoitetaan asumisen ja julkisen toiminnan jätteestä enintään 2 % vuonna 2020 (TSJ hallitus tavoite)	2%	2 %	10 %	1,5 %	1,5 %	1 %	1 %
Asumisen ja julkisen toiminnan jätteen kierrätysasteen nostaminen yli 50 % tason vuonna 2020 (EU tason tavoite)	35%	36 %	37 %	42 %	45 %	47 %	49 %
Yhteistoiminta-alueen laajentuminen (osakkaiden väestöpohja vakituista asukasta)	332.000	337.507	412.700	414.000	415.500	(Vakka-Suomi ja Rauman seutu?)	
Jätelainmukaisen kohtuullisen sijoitetun oman pääoman tuoton jakaminen omistajille (max 6% ilman erityistä syytä)	0 %	0 %	0 %	12 % (2x osinko fuusion viivästyttyä)	6 %	6 %	6 %
<b>Toiminnan laajuus ja tulos</b>							
Liikevaihto (1.000 €)	19.023	20.808	23.293	29.500	30.000	32.500	33.000
Jäteveron osuus liikevaihdosta, %	2,2	1,4	1,6	1	1	0,5	0,5
Liikevoitto (1.000 €)	215	1.693	-500	500	500	500	500
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (1.000 €)	186	1.734	-300	400	400	400	400
Bruttoinvestoinnit (1.000 €)	357	1.006	1.000	2.200	2.500	2.500	2.500
<b>Pääoman tuotto ja tuloutus</b>							
Oman pääoman tuotto, %	0,8	15,9	-10	5	5	5	5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,4	18,4	0	5	5	5	5
Osinkotuotto kaupungille (1.000 €)	0	0	41	82	41	41	41
<b>Vakavaraisuus</b>							
Omavaraisuusaste, %	56,9	62,4	60	58	60	60	60
Nettovelkaantumisaste, %	-39,8	-65,6	-40	-50	-50	-50	-50

Vuosien 2016-2019 luvut pohjautuvat alustavaan arvioon Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n toiminnasta.

# Konserniyhteisöt 2016 – 2019

## Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

---

### TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2016 TALOUSARVIOON JA V. 2017 – 2019 TALOUSSUUNNITELMAAN

Fuusion täytäntöönpanon toteutus viivästyttää vuoden 2016 talousarvion hyväksymistä, vaikka uuden yhtiön järjestäytymiseen on suunnitelmallisesti varauduttu. Uuden yhtiön toiminnan aloitus, hallituksen ja jätehuoltolautakunnan pikajärjestäytyminen vaatii suuria ponnisteluja. LSJH:n lopullinen budjetti vuodelle 2016 on tavoitteena hyväksyä 1.12.2015.

Tämän raportin toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit päivitetään vuoden 2016 aikana. Nyt yllä oleva taulukko on luokiteltu ja esitetty samalla jaottelulla kuin TSJ on aiemmin raportoinut.

Taloussuunnitelma 2017-2019 on alustavaa arviota, eikä sitä ole käsitelty LSJH:n hallituksessa. Vaikka taloussuunnitelman laatimiseen ei fuusion täytäntöönpanosta johtuen ole ollut paljoa aikaa käytettävissä voidaan taloussuunnitelman mittareista kuitenkin jo nähdä LSJH strategisien päämäärien ja keskeisten tavoitteiden vaikutusta.

Kokonaisuudessaan taloussuunnittelussa pyritään mahdollisimman kustannustehokkaaseen yhtiön toimintaan. Omistajakunnille pyritään tulottamaan kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Kierrätyksen suunnitelmallinen lisääminen tulee luomaan painetta asukkaiden jätehuoltokustannusten nousuun. Vastavasti nousupainetta pystytään laskemaan hallitun fuusion toteutuksella sekä onnistuneilla yhdyskuntajätteiden hyödyntämisen kilpailutuksilla.

Merkittävin riski tällä hetkellä yhtiön toiminnalle ovat Suomen hallitusohjelmaan ja hankintalakiesitykseen kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet kuntavastuun kaventamiseksi. Toteutuessaan nämä johtaisivat resurssihottomuuteen ja ohjaisivat kuntavastuuyhdyskuntajätehuollon kannattavia toimintojen osia yksityisille yrityksille sekä jättäisivät kannattamattomimman osan kuntavastuu yhtiön vastuulle.